

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Venkov a podpora jeho rozvoje v ČR

Jakub Knytl

**Bakalářská práce
2017**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jakub Knytl**
Osobní číslo: **E12036**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Veřejná ekonomika**
Název tématu: **Venkov a podpora jeho rozvoje v ČR**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je charakterizovat jednotlivé nástroje pro podporu venkova. Analyzovat využití nástrojů pro podporu venkova a zhodnotit dopad nástrojů na rozvoj venkova.

Osnova:

- Charakteristika venkova, rozvojového potenciálu venkova a možností jeho rozvoje.
- Charakteristika nástrojů pro podporu venkova.
- Analýza využívání nástrojů pro podporu venkova na národní a místní úrovni v ČR.
- Zhodnocení dopadů podpory venkova na příkladu vybraných obcí a jejich rozvojových možností.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., HOLEČEK, J., GALVASOVÁ, I.,
CHABIČOVSKÁ, K. Synergie ve venkovském prostoru. Přístupy k řešení
problémů rozvoje venkovských obcí. Brno: GaREP, spol. s r. o., 2010. 120 s.
ISBN 978-80-904308-4-6
BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., CHABIČOVSKÁ, K., HOLEČEK, J.,
GALVASOVÁ, I., MARTÉNEK, J. Synergie ve venkovském prostoru Paradoxy
rozvoje venkova. Brno: GaREP, spol. s r.o., 2011. 64 s. ISBN 978-80-904308-6-0
BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace.
Praha: Karolinum, 2011, 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3
KOUŘILOVÁ, J. Synergie vztahu město-venkov. Praha: Alfa nakladatelství,
2012. ISBN 978-80-87197-44-8
URBÁŠKOVÁ, H. Udržitelný rozvoj venkova. Brno: Akademické nakladatelství
CERM, s.r.o., 2013. 140 s. ISBN: 978-80-7204-859-5

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Martin Sobotka, Ph.D.

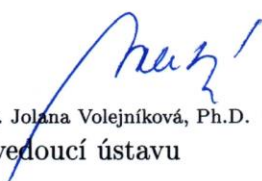
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: 4. září 2016

Termín odevzdání bakalářské práce: 28. dubna 2017

doc. Ing. Romana Provozničková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 4. září 2016

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č.121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 6. 2017

Jakub Knytl

PODĚKOVÁNÍ:

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce panu Ing. Martinu Sobotkovi Ph.D., za jeho odborné vedení a cenné rady. Děkuji také paní Zuzaně Tvrzníkové, starostce obce Zámorsk, za cenné rady a informace při tvorbě praktické části mé práce. Dále bych chtěl poděkovat své rodině, přítelkyni a její rodině za jejich podporu po celou dobu mého studia i při psaní této práce. V neposlední řadě také děkuji všem respondentům, kteří mi poskytli potřebné informace.

ANOTACE

Cílem práce je charakterizovat jednotlivé nástroje pro podporu venkova. Analyzovat využití nástrojů pro podporu venkova a zhodnotit dopad nástrojů na rozvoj venkova. První část je věnována charakteristice venkova a charakteristice nástrojů na podporu venkova. Druhá část se věnuje využití nástrojů rozvoje venkova v obci Zámorsk a analýze přínosů výstavby kanalizace v obci Zámorsk. V závěru je zhodnocení pozitiv a negativ projektu výstavby kanalizace pro rozvoj obce Zámorsk.

KLÍČOVÁ SLOVA

Rozvoj, venkov, nástroje, obec, region, aktéři

TITLE

Countryside and its Development in the Czech Republic

ANNOTATION

The aim of this thesis is to characterize the tools for rural development, to analyse the use of these tools and evaluate their impact on the rural development. The first part focuses on the characteristic of the rural area and the existing tools that can be used to improve the level of rural development. The second part of this thesis deals with the use of these tools in the municipality/village of Zámorsk. It analyses of the impact of the construction of the new municipal wastewater treatment system on the development of the municipality of Zámorsk.

KEYWORDS

Development, countryside, tools, municipality, region, actors

OBSAH

ÚVOD	10
1 CHARAKTERISTIKA VENKOVA	11
1.1 VENKOV A VENKOVSKÉ REGIONY	11
1.1.1 Charakteristika obyvatel venkova.....	14
1.1.2 Identita a vztahy obyvatel venkova	15
1.1.3 Venkovská obec.....	16
1.1.4 Venkovské a městské regiony.....	16
1.2 MOŽNOSTI ROZVOJE VENKOVA	17
1.2.1 Aktéři rozvoje venkova.....	19
1.2.2 Regionální a rurální politika	21
2 NÁSTROJE PRO PODPORU VENKOVA.....	23
2.1 ČLENĚNÍ NÁSTROJŮ ROZVOJE VENKOVA	23
2.1.1 Administrativní nástroje	24
2.1.2 Koncepční nástroje.....	25
2.1.3 Institucionální nástroje.....	28
2.1.4 Věcné nástroje	29
2.1.5 Sociálně – psychologické nástroje.....	30
2.1.6 Finanční nástroje.....	30
3 VYUŽITÍ NÁSTROJŮ ROZVOJE V OBCI ZÁMRSK	33
3.1 OBEC ZÁMRSK	33
3.1.1 Využití nástrojů rozvoje venkova	33
4 ANALÝZA PŘÍNOSŮ VÝSTAVBY KANALIZACE V OBCI ZÁMRSK.....	36
4.1 METODOLOGIE.....	36
4.1.1 Popis cílové skupiny, oblasti a analyzovaného projektu.....	37
4.1.2 Dotazník.....	38
4.2 INTERPRETACE VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	38
4.2.1 Vyhodnocení dotazníku – základní údaje.....	39
4.2.2 Vyhodnocení dotazníku – likvidace odpadních vod.....	41
4.2.3 Vyhodnocení dotazníku – náklady na odvod odpadní vody	43
4.2.4 Vyhodnocení dotazníku – potřeba, přínos a technické provedení.....	45
4.2.5 Vyhodnocení dotazníku – kvalita silničních komunikací	48
4.2.6 Vyhodnocení dotazníku – pozitiva a negativa výstavby.....	50
5 ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ ANALÝZY A DOPORUČENÍ PRO ROZVOJ VENKOVA VE VYBRANÉ OBLASTI.....	54
ZÁVĚR.....	57
POUŽITÁ LITERATURA	58
SEZNAM PŘÍLOH.....	60

SEZNAM TABULEK A ILUSTRACÍ

Tabulka 1: Odlišnosti sídel městského a venkovského typu	11
Tabulka 2: Prostorová úroveň versus typ sektoru	20
Tabulka 3: Hodnotící numerická škála	45
Obrázek 1: Pohlaví respondentů.....	39
Obrázek 2: Ekonomicky aktivní a neaktivní respondenti.....	40
Obrázek 3: Obyvatelé obce podle délky bydlení.....	40
Obrázek 4: Rozdělení respondentů podle vzdělání	41
Obrázek 5: Likvidace odpadních vod před vybudováním kanalizace	42
Obrázek 6: Likvidace odpadních vod po vybudování kanalizace	43
Obrázek 7: Roční spotřeba vody	43
Obrázek 8: Roční platba za odvod odpadní vody.....	44
Obrázek 9: Změna nákladů za stočné po vybudování kanalizace	45
Obrázek 10: Nutnost výstavby kanalizace pro obec.....	46
Obrázek 11: Přínos kanalizace pro obec po výstavbě	47
Obrázek 12: Technické řešení a funkčnost kanalizace	48
Obrázek 13: Silniční komunikace před výstavbou kanalizace	49
Obrázek 14: Silniční komunikace po výstavbě kanalizace	49
Obrázek 15: Pozitiva výstavby kanalizace	51
Obrázek 16: Negativa výstavby kanalizace	52

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

Aj.	A jiné
Apod.	A podobně
Atd.	A tak dále
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
FES	Fakulta ekonomicko-správní
Kč	Koruna česká
Sb.	Sbírka zákonů
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
SFŽP	Státní fond životního prostředí
Tzv.	Takzvaný

ÚVOD

Práce s názvem „Venkov a podpora jeho rozvoje v ČR“ se bude zabývat představením venkova jako celku, charakteristikou nástrojů pro rozvoj venkova a konkrétním zhodnocením rozvoje venkova v obci Zámorsk. V současné době se rozvoj venkova stal důležitým tématem, protože se stále více lidí stěhuje na venkov.

Cílem této práce je charakterizovat jednotlivé nástroje pro podporu venkova. Analyzovat využití nástrojů pro podporu venkova a zhodnotit dopad nástrojů na rozvoj venkova.

Pro všestranný přehled je potřeba si představit venkov a venkovské regiony. Detailněji budou vymezeny pojmy: venkovská obec, venkovský a městský region. Popsána bude také identita a vztahy obyvatel venkova. Zejména vztahy mezi obyvateli venkova a jejich příslušnost k celku je důležitým prvkem pro rozvoj venkova a samotných jednotlivých obcí na venkově. Představeny budou možnosti rozvoje venkova a aktéři rozvoje.

Kapitola s názvem „Nástroje pro podporu venkova“ seznamuje s hlavními nástroji na podporu rozvoje venkova. Postupně budou podrobně popsány administrativní, koncepční, institucionální, věcné, sociálně – psychologické a finanční nástroje rozvoje venkova.

Další kapitola se bude zabývat představením obce Zámorsk a popisem konkrétního využití nástrojů rozvoje venkova v této obci.

Další část práce se zaměřuje na analýzu projektu výstavby kanalizace v obci Zámorsk a jejímu přínosu pro rozvoj. Pomocí textu a grafického aparátu budou představeny výsledky dotazníkového šetření mezi občany obce.

V závěru se bude bakalářská práce zabývat zhodnocením výsledků dotazníkového šetření a vyvození výsledku, zdali byl projekt výstavby kanalizace pro rozvoj obce pozitivní či negativní.

1 CHARAKTERISTIKA VENKOVA

1.1 Venkov a venkovské regiony

Venkov je prostor mimo městské osídlení, který je charakterizován menší hustotou osídlení oproti městům. V současnosti je venkov charakterizován jako prostor pro ekologické zemědělství, prostor pro výrobu obnovitelné energie, prostor pro ekologické bydlení, prostor pro využití volného času a rekreace a také jako prostor pro zachování přirozených základů života. Venkov tvoří podstatnou část území našeho státu, a proto otázka venkova nezajímá jen vědce v ekonomické oblasti, ale také sociology a další odborníky. [21]

S pojmem venkov se můžeme setkat v literatuře, v médiích, v kultuře, v historii, ale také v běžném každodenním životě. Pojem venkov je abstraktním a neurčitým označením kulturní krajiny se specifickými charakteristikami, které se ovšem mění v čase i prostoru. Venkov je často vymezován jako řídko osídlený prostor, ve kterém má důležitou funkci zemědělství. Na pojem venkov se můžeme podívat z hlediska demografického, urbanistického nebo sociologického. Z demografického hlediska lze venkov vymezit hustotou obyvatel a jeho nízkým počtem, z urbanistického hlediska specifickým typem zástavy a z hlediska sociologického jiným způsobem života než je obvyklé v městské zástavbě. [3], [6]

Pro vymezení venkova se dá také použít základní rozdělení České republiky (dále ČR) na základní typy sídel – **městské sídlo** a **venkovské sídlo**. Odlišnosti městských a venkovských sídel a jejich charakteristiku nalezneme v tabulce 1.

Tabulka 1: Odlišnosti sídel městského a venkovského typu

Kritérium	Městské sídlo	Venkovské sídlo
Velikost	větší	menší
Stáří	mladší	starší
Rychlost vývoje	dynamičtější	pomalejší
Funkce	převážně nezemědělského charakteru	převážně zemědělské a navazující na zemědělství
Homogenita/Heterogenita	heterogenita struktury obyvatel, využití ploch, funkcí, stylů žití	větší homogenita struktury obyvatel, využití ploch, funkcí, stylů žití

Zdroj: [6]

Z výše uvedené tabulky jsou vidět rozdíly mezi městským a venkovským sídlem. Město je mladší, větší a především se dynamicky rozvíjí. Oproti tomu venkovské sídlo je starší, rychlost vývoje je pomalejší a místní lidé mají často sklon ke konzervatismu, udržování tradic

a pomalému způsobu života. Tyto jevy se ovšem s postupem času mění a také velmi závisí na velikosti obce, skladbě obyvatelstva a konkrétní vůli dodržovat tradice. Pravdou ovšem je skutečnost, že v 21. století se již nevyskytují „ryze venkovská“ a „ryze městská“ sídla, protože dochází k prolínání městské a venkovské krajiny. Jsou zakládány nové zástavby na základě developerských projektů, které často propojují okraje měst s okolními obcemi. Tato skutečnost je umožněna především velkým rozvojem dopravy a komunikačních technologií. Nejedná se pouze o jednostranný pohyb obyvatelstva směrem do městských sídel, ale i opačný pohyb z městských sídel do venkovských sídel. Základní tendencí v 21. století je postupná ztráta přírodního charakteru venkovských sídel a jejich postupné přibližování podobě sídel městských.

Regionalisté si v 21. století často pokládají otázku, zda-li má ještě smysl hledat rozdíl mezi venkovem a městem, když tyto dva typy sídel koexistují v relativně malém prostoru a takřka se v některých případech dotýkají a prolínají.

Regionalistické studie dokázaly, že pro **venkov v 21. století stále platí:**

- „*venkov jako fyzické prostředí žití lidí má blíže k přírodě než fyzický prostor města;*“ [6] znamená to především, že vesnická sídla stále nejsou tak přetvořená a umělá jako městská sídla; venkov není tolik poznamenaný kulturou moderní společnosti a lidé z venkova mají i v současné době blíže k přírodě a udržování kulturních zvyklostí; venkov stále není tolik poznamenán procesem industrializace a urbanizace,
- „*venkov jako sociální prostředí žití lidí si zachoval jisté svébytné kulturní rysy;*“ [6] obyvatelé venkova mají stále své zvyky a obyčeje, které dodržují a dědí je generace za generací; venkované také mají svůj specifický styl komunikace a způsob sdružování.

Mimo jasně definovanou charakteristiku můžeme venkov vymezit pomocí dalších subjektivních vlastností. Venkov můžeme vnímat z pohledu lidí žijících jak na venkově, tak také ve městě nebo můžeme venkov vnímat z různých úhlů pohledu a v různých souvislostech: [3]

- venkov jako prostor rekreace a odpočinku – tato funkce venkova začala být důležitá až v průběhu 20. století, souvisí s rozvojem turistiky a také se snahou „městských“ lidí trávit dovolené a svátky v přírodě; jedná se především o rozšíření chataření a chalupaření; pro rozvoj venkova je ovšem tato funkce nejednoznačná – i přes některá neoddiskutovatelná pozitiva má rozšíření chalupaření a chataření i svá

negativa; chataři a chalupáři se často nezapojují do chodu a rozvoje obcí, na chatě či chalupě tráví pouze víkendy a dovolené, při kterých se starají pouze o svůj pozemek; rozvoj obce a venkova pro ně není důležitý; chataři si většinou nepotrpí na udržování venkovských tradic, které při větším procentu chatařů v obci postupně zanikají; dalším negativem je u chatařů často neznalost místního prostředí; dochází tak ke sporům mezi obyvateli obce a chataři, například se jedná o jiný pohled na likvidaci odpadů, chov domácích zvířat a jejich pohyb v obci apod;

- venkov jako neměstský prostor – venkov je často definován jako prostor mimo města; obvyklými kritérii je hustota zalidnění nebo počet obyvatel; počet obyvatel na venkově je mnohem menší než ve městech a také hustota zalidnění na km² je mnohem menší; pro definování venkova mohou sloužit i další ekonomické a demografické ukazatele; podle posledních dohledatelných dat z roku 2012, žije ve městech celých 70 % obyvatel ČR (7,3 milionu obyvatel), města se přitom rozkládají pouze na 27 % území, což činí hustotu zalidnění 350 obyv./km²; zbývajících 30 % obyvatel ČR (3,1 milionu obyvatel) žije ve venkovských oblastech, které se rozkládají na 73 % území, což činí hustotu zalidnění pouze zhruba 54 obyv./km², [23]
- venkov jako krajina – venkov je alternativou pro život ve městech; nabízí otevřený prostor oproti uzavřenému a stísněnému životu v prostředí měst,
- venkov jako životní styl – obyvatelé venkova mají odlišný životní styl od obyvatel města, na venkově je značný vliv uzavřených lokálních komunit a osobní vztahy jsou úzce omezené; tento jev souvisí s malým počtem obyvatel na venkově – většina obyvatel daného venkovského prostoru zná své sousedy a udržuje s nimi sociální vztahy; s příchodem moderní doby se však stále častěji vytrácí identita a vědomí života na venkově,
- venkov jako prostor pro zemědělství – zemědělství má na venkově nepopíratelnou krajínotvornou funkci, ale není jediným činitelem; tato funkce je častým subjektivním názorem obyvatel měst, na venkově však zemědělství není jedinou ekonomickou aktivitou; často jsou mylně zaměňovány pojmy venkov = zemědělství.

V současné společnosti je stále venkov vnímán jako prostor pro zemědělství, ale také je spojován s kvalitní přírodou, prostorem pro rekreaci, výhledy do krajiny a volností. Venkov je hodnocen jako dobré místo pro život lidí a to i z pohledu obyvatel měst. Je vnímán jako domov.

1.1.1 Charakteristika obyvatel venkova

Pro pochopení a vymezení venkova si také musíme definovat a charakterizovat, jak vypadá obyvatelstvo venkova. V dřívějších dobách byla menší kvalifikace lidí na venkově, zejména kvůli omezené dojížděcí za prací a také vzhledem ke struktuře ekonomických aktivit. V průběhu posledních 60 let došlo k výrazné proměně obyvatelstva venkova. Největší proměnu zaznamenalo venkovské obyvatelstvo po roce 1989. Z hlediska současně probíhajících procesů (vzdělávání, péče o zdraví, spotřebitelské chování, trávení volného času) se již obyvatelstvo měst a venkova zásadně neliší. Postupně dochází ke snižování v minulosti vzniklých rozdílů v zaměstnanosti a vzdělanosti obyvatel.

V oblasti vzdělanosti stále platí, že obyvatele venkova mají nižší stupeň formální vzdělanosti než je tomu u obyvatel měst. Tento jev platí především pro starší obyvatelstvo. Úroveň vzdělání také velmi závisí na velikosti obce. V nejmenších obcích nacházíme nejvyšší procento lidí se základním vzděláním a naopak nejmenší procento lidí s vysokoškolským vzděláním. Obecně platí, že čím horší je poloha obce, tím více osob nemá vyšší než základní vzdělání. [1]

Co se týče ekonomicky aktivních obyvatel, tak platí, že na venkově je procentuálně méně ekonomicky aktivních obyvatel než ve městech. Tento jev ve velké míře ovlivněn věkovou strukturou obyvatel. Venkov také vykazuje mnohem méně ekonomicky aktivních žen. Obecně pro venkov platí, že nejnižší ekonomická aktivita obyvatel je v nejmenších obcích s nejhorší polohou obce. Důvodem je těžká doprava do práce a celkově těžší podmínky pro získání důstojné a kvalitně zaplacené profese.

Nezaměstnanost na venkově je vyšší než ve městech, i když jsou zde velké rozdíly, které jsou závislé na vzdálenosti od center měst a průmyslových zón. V celkovém pohledu na venkovské obyvatelstvo je vyšší procento nezaměstnaných mezi ženami. Vzhledem ke koncentraci pracovních příležitostí do větších obcí, velká většina obyvatel venkova vyjíždí za prací. U velkých venkovských obcí se jedná o téměř 50 % ekonomicky aktivních obyvatel, u nejmenších obcí může toto procento činit i 80 %.

I přes častý názor společnosti, že většina obyvatel venkova pracuje v oblasti „zemědělství, lesnictví a rybolovu“, tento jev neplatí. Nejvíce obyvatel venkova pracuje v oblasti průmyslu (cca 11 %). Struktura pracovních profesí obyvatel venkova je celkově chudší než u obyvatel měst. Tento jev je nejvýraznější u tržních služeb. Předpokládá se, že struktura zaměstnanosti se mění na venkově stejným tempem jako ve městech, avšak s určitým časovým zpožděním.

Očekává se, že v průběhu dalších let bude i na venkově narůstat počet lidí zaměstnaných v oblasti služeb.

1.1.2 Identita a vztahy obyvatel venkova

Jedním z hlavních základních prvků, určující charakter lidských zdrojů na venkově, je identita obyvatel. *„Identita je výrazem příslušnosti k celku, kterým může být určitá skupina, území, kultura či jiný atribut.“* [1] Právě z identity pochází schopnost řešit určité rozvojové problémy na území daného společenství. Ke vzájemné spolupráci subjektů na venkově napomáhá také sounáležitost, velmi silná je i vazba obyvatel na krajinu.

V polovině 90. let na venkově odstartovala suburbanizace, která velmi pozměnila venkov z hlediska prostorového, sociálního a zejména změnila samotné funkce venkova. Výrazně byla posílena rezidenční funkce, čímž došlo k nevyvážení jednotlivých funkcí. Změnil se vztah obyvatel k samotné obci, ale také k sousedům, půdě a krajině. Sociální prostředí obcí v zázemí velkých měst velmi ovlivňuje sociální skladba nově přistěhovalých obyvatel. Naopak v periferních obcích zůstává dominance tradičních venkovských – sousedských vztahů neovlivněných suburbanizací. Periferní obce ovšem nezůstaly vyjmuty z vlivu měst, jsou totiž ovlivněny velkým množstvím chatařů a chalupářů, kteří do obcí přicházejí v sezónních obdobích. Obecným faktem je, že do venkovských obcí v zázemí velkých měst se stěhuje mladé obyvatelstvo, často s dětmi, které má obvykle velmi rozdílný sociální status. Nově příchozí obyvatele charakterizuje vyšší vzdělání a vyšší příjmy než je obvyklé u starousedlíků, čímž vznikají velké rozdíly mezi obyvateli obce. V jednotlivých obcích jsou však rozdíly různě velké, v zázemí měst tak nacházíme velmi pestrou mozaiku vesnic s odlišným sociálním prostředím.

Pro rozvoj venkova je zásadní zapojení obyvatel, konkrétně je nutné využít jejich vazbu na obec a na okolní krajinu. Tyto vazby bývají u obyvatel venkova velmi silné. S velkým počtem nově přistěhovalých na venkov se však začíná silněji projevovat individualismus. Důvodem je především neochota nově přistěhovalých obyvatel zapojovat se do chodu obce a začlenit se do venkovského společenství. Využívají venkov pouze jako „místo na přespaní“ a dále žijí svůj život především ve svém domovském městě. Tento jev je často také spojován s neochotou starousedlíků přijmout nové obyvatele s často odlišným způsobem života. Složitá situace v obci může nastat zejména v případě, pokud nově přistěhovalí získají v krátkém časovém úseku početní převahu nad starousedlíky a ovládnou zastupitelstvo, kde začnou prosazovat pouze své zájmy a názory nehledě na ostatní obyvatele obce.

1.1.3 Venkovská obec

„Venkovské sídlo, venkovská obec či jednoduše vesnice je označení pro sídlištní jednotku ve venkovském prostoru.“ [6] Z pohledu historie jsou to typická seskupení obytných a hospodářských stavení s různými funkcemi. Venkovské obce jsou oproti městským sídlům historicky starší. Převládá zde zemědělská funkce, tato funkce se odráží především na vnějším vzhledu – ve staveních jsou propojeny obytné a hospodářské části, je zde více obdělávaných zelených ploch apod. V dnešní době již některé venkovské obce ztrácejí výrazný podíl zemědělské funkce a jsou doplňovány zejména obytnou, obslužnou nebo průmyslovou funkcí.

Podle počtu usedlostí dělíme venkovská sídla na tyto kategorie: [6]

- samota,
- víska,
- vesnice.

Samota je od ostatních izolované obydlí. Samota má velký odstup od ostatních usedlostí. Prostor mezi nejbližšími domy a samotou musí být tvořena plochami jiného hospodářského využití (pole, lesy, louky), nikoliv plochami příslušejícími k domu (dvůr, zahrady apod.).

Víska je seskupení 4 až 5 usedlostí. Výstavbou dalších domů v okolí se může postupně rozrůstat ve vesnici, proto je pokládána za vývojově starší předchůdkyni některých vsí.

Vesnice se vyznačuje tím, že kromě usedlostí se v takovémto typu venkovského sídla nacházejí také domy s nezemědělským charakterem. Především se jedná o školy, kostely, hospody aj.

1.1.4 Venkovské a městské regiony

V návaznosti na rozlišení venkovských a městských sídel se tvoří i venkovské a městské regiony.

Data z EUROSTATU ukazují tendenci obyvatel přesouvat se do městských sídel, resp. regionů a také tendenci k tomu, že ne všechna sídla ve venkovských regionech mají venkovský charakter. Pro vymezení venkovských regionů se v EU používá metoda, na které se dohodl EUROSTAT s Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (dále jen OECD). Výhodou údajů z mezinárodních zdrojů je skutečnost, že mezi sebou dokáže porovnat země celé Evropy, případně světa. Nutnou nevýhodou těchto údajů je bohužel to, že musí být použity jen velmi zobecněné a základní ukazatele pouze demografické a geografické povahy.

Ukazatele pro vymezení venkovských regionů podle OECD a EUROSTATU:[6]

- **hustota zalidnění v obci na km²** – původní hranice stanovená OECD byla 150 obyvatel na km², tato hranice byla podle EUROSTATU snížena na 100 obyvatel na km²; Hranice podle EUROSTATU je následně používána pro vymezení venkovské obce,
- **podíl obyvatelstva daného regionu žijících ve venkovských obcích** – pro vymezení venkovského regionu.

Podle těchto ukazatelů jsou regiony rozděleny do tří typů:[6]

- **převážně venkovský region (predominantly rural region – PRR)** – je to takový region, kde více než 50 % obyvatel z celkového počtu obyvatel žije v obcích, jejichž hustota zalidnění nepřekročí 100 obyvatel na km²,
- **významně venkovský region (significantly rural region – SRR)** – je to takový region, kde 15 – 50 % obyvatel z celkového počtu žije v obcích, jejichž hustota zalidnění je menší než 100 obyvatel na km²,
- **převážně městský region (predominantly urban region – PUR)** – je to takový region, kde méně než 15 % obyvatel z celkového počtu žije v obcích s hustotou zalidnění menší než 100 obyvatel na km².

Mimo ukazatele používané v EU se v ČR používá také ukazatel založený na počtu obyvatel v daném venkovském sídle. Za venkovskou obec je považována obec s méně než dva tisíce obyvatel. Soubor těchto venkovských obcí se nazývá venkovským prostorem. Tento ukazatel využívá i Český statistický úřad (dále jen ČSÚ).

1.2 Možnosti rozvoje venkova

V předchozích kapitolách bylo naznačeno, jak složité je prostorové vymezení venkova a jeho věcné zachycení. Pro cílený rozvoj můžeme za venkov považovat prostor venkovských obcí a krajinu mezi nimi.

Nejprve je nutné si definovat, co je to rozvoj. V obecné rovině můžeme rozvoj označit jako proces pozitivních změn, zejména se jedná o zlepšení kvalitativních, ale také kvantitativních charakteristik dané oblasti. „*Nutné je ale odlišit posouzení toho, jak se v dané oblasti zlepšilo naplnění kvantitativních charakteristik (vybudování ubytovacích kapacit, délka vybudovaných komunikací apod.), od toho, jakých cílů mělo být dosaženo realizací jednotlivých aktivit*“ (zlepšení dopravní dostupnosti, zajištění průjezdnosti pro některé typy vozidel, snížení nezaměstnanosti apod.). [12] „*V ekonomické perspektivě panuje předpoklad,*

že rozvoj je ekvivalentem růstu, který zajistí dobrou kvalitu života.“ [22] Realizace rozvojových projektů by měla synergický efekt, to znamená, neměla by být samoúčelná, jak je často obvyklé, ale měla by vést ke zlepšení v řadě souvisejících oblastí. Pod záminkou rozvoje není nutné měnit fungující věci, za rozvojové lze totiž považovat i kroky směřující k udržení stávajícího uspokojivého stavu.

V oblasti venkova lze rozvoj charakterizovat jako „proces zlepšování pozice venkovských obcí a krajinné sféry, v níž se tyto obce nacházejí.“ [12]. Tento proces rozvoje směřuje zejména k: [21]

- vytvoření harmonického systému kulturní krajiny,
- rozvoji celkové pestrosti a specifík venkovských obcí,
- vytvoření stabilního ekonomického systému zajišťujícího pracovní příležitosti,
- zajištění kvalitních podmínek pro život obyvatelstva,
- rozvinutí občanské společnosti,
- zajištění dostatečné dopravní dostupnosti.

V praktickém pojetí lze rozvoj venkova spojit s rozvojem venkovských obcí a malých měst. Místní samospráva nejen, že pečuje a usiluje o fungování a prosperitu daného sídla, ale většinou se stará i o stav okolní krajiny. „Důležitým znakem i hodnotou je krajinný ráz, kterým rozumíme zejména přírodní, kulturní a historickou charakteristikou místa či dané oblasti a který by měl chráněn před činnostmi snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu.“ [12]

I přes výše specifikované cíle, zůstává rozvoj venkova poměrně abstraktní sférou. Univerzální nástroje rozvoje regionů nepracují příliš dobře s venkovskými dispozicemi, hlavními cíli rozvoje regionů zůstává snižování rozdílů v rozvoji. Poměrně utajenou linií rozvoje venkova zůstává zachování jeho specifčnosti – nezastupitelných funkcí a unikátních hodnot. Rozvoj se v konkrétním prostoru či konkrétní venkovské obci stává ryze subjektivní veličinou, která je závislá na hodnotách občanů a místních autorit. Směrování rozvoje se odvíjí především od místních zdrojů.

Z hlediska směrování rozvoje a rozvojových dispozic rozlišujeme:

- endogenní faktory,
- exogenní faktory.

Endogenní faktory jsou spojeny přímo s aktivitami současných obyvatelů venkova (aktivita obyvatel, migrace, sociální sítě apod.).

Exogenní faktory představují rámec nástrojů a faktorů, které ovlivňují rozvoj venkova. Tyto faktory však nemohou aktéři rozvoje ovlivnit. Je to např. poloha obce, finanční systémy, legislativa, přírodní prostředí, nastavení centrálních rozvojových nástrojů aj. [18]

Z hlediska rozvoje venkova je důležité využít endogenní i exogenní faktory. Vždy záleží na konkrétní obci a její situaci. Základem rozvoje je využít místní podmínky.

1.2.1 Aktéři rozvoje venkova

„Aktéry rozvoje venkova můžeme chápat v nejširším slova smyslu jako veškeré formalizované instituce či jednotlivce, kteří nějakým způsobem svými aktivitami vstupují do dění na venkově či kteří jsou součástí venkova.“ [12] Počet a rozmanitost institucí, které ovlivňují rozvoj venkova, je odrazem pestrosti venkovského prostoru. Klíčovým bodem pro otázku rozvoje venkova je vytvoření základního institucionálního a partnerského rámce. Především je nutné stanovit a rozlišit hlavní aktéry rozvoje venkova, jejich vztahy, práva a povinnosti. Rozvoj souvisí hlavně na síle a možnostech jednotlivých aktérů. Významní aktéři mají často dostatek finančních nebo lidských kapacit pro vlastní rozvoj, zatímco ostatní subjekty, např. malé obce, neziskové organizace aj. jsou ve spoustě oblastí výrazně limitovány. Pro tyto aktéry je spolupráce často jedinou možností, jak vylepšit svou vlastní situaci a rozvíjet se.

Možností rozdělení aktérů rozvoje venkova je samozřejmě celá řada. Základním rozdělením je dělení aktérů podle hierarchického postavení vzhledem ke správní organizaci území. Podle tohoto členění rozdělujeme aktéry s působností:

- lokální,
- regionální,
- národní.

Další možností rozdělení je členění dle formálnosti struktury a vnitřního fungování, zde aktéry rozdělujeme na:

- institucionalizované aktéry (instituce veřejné správy, formalizované neziskové organizace s širší působností),
- částečně institucionalizované aktéry (především organizace neziskového sektoru),
- neformální aktéry (zájmové skupiny aj.).

Dělení podle konceptu činnosti vychází především z ochoty aktérů vzájemně spolupracovat a spolupodílet se, díky spolupráci může docházet k rozvoji venkova. Z mnoha možných směrů si uvedeme:

- rozvoj venkova jako celku (např. spolek pro obnovu venkova),
- rozvoj určité oblasti života na venkově (např. spolky),
- rozvoj určitého odvětví (např. zájmové organizace).

Čím aktéři působí na větším území a jsou formalizovanější, tím je jejich vliv, ne však význam, více zprostředkovaný. Takovými aktérům říkáme „koncepční aktéři“, ovlivňují více než konkrétní aktivity spíše obecné prostředí. Čím více a lépe „koncepční aktéři“ ovlivňují obecné prostředí, tím lépe mohou lokální aktéři působit na rozvoj konkrétních lokalit.

Pro aktéry rozvoje venkova platí, čím blíže se nachází aktér k řešenému prostoru, tím má jeho jednání v dané lokalitě větší dopad. Nejdůležitější pro konkrétní rozvoj venkova je proto kvalitní součinnost mezi koncepčními a lokálními aktéry rozvoje. Velmi důležité je také vytvoření flexibilního systému aktérů a naznačení jejich subjektivního charakteru a úrovně působení. V tabulce 2 níže, můžeme vidět rozdělení subjektů dle hierarchie a dle sektorové příslušnosti subjektu.

Tabulka 2: Prostorová úroveň versus typ sektoru

		SEKTORY		
		veřejný	podnikatelský	neziskový
ÚROVEŇ	národní	ministerstva	celostátní zájmová uskupení	spolky, svazy, sítě
	krajská	kraj, vysoké školy, krajská informační střediska	podnikatelská sdružení	nezisková sdružení
	lokální	obce – DSO, MAS, obcí zřizované organizace	podnikatelé, zemědělci	zájmová sdružení, spolky

Zdroj:[12]

Oblastí veřejného sektoru je ve výše uvedené tabulce myšlena především veřejná správa – samospráva a státní správa. Typické pro tyto subjekty je to, že se podílí na vytváření podmínek a přípravě vhodného prostředí pro rozvoj – přímo i nepřímo. Znaky veřejného sektoru jsou: financování z veřejných financí, řízení a financování veřejnou správou, rozhoduje se o něm veřejnou volbou, podléhá veřejné kontrole. Příklad subjektů veřejného sektoru jsou ministerstva, svazky obcí, samotné obce apod.

Celkově lze říci, že aktéři rozvoje venkova jsou velmi determinováni. Příkladem může být velikost obce, dopravní poloha obce, geografická poloha obce. Proto pro úspěšný a kvalitní rozvoj venkova je nutná spolupráce všech aktérů rozvoje, ať už se jedná o lokální nebo národní subjekty.

1.2.2 Regionální a rurální politika

V souvislosti s rozvojem venkova si musíme také vymezit dvě prostorové veřejné politiky: regionální politiku a rurální politiku.

Podle jedné z definic je regionální politika „*součástí státní politiky, která ovlivňuje rozmístění hlavních ekonomických zdrojů a aktivit na celém území státu nebo v jeho části. Zahrnuje opatření napomáhající na jedné straně růstu stupně ekonomické aktivity na území, kde je vysoká nezaměstnanost a malá naděje na přirozený ekonomický růst, a na druhé straně sloužící ke kontrole ekonomických aktivit na územích s nadměrným růstem.*“ [5] Obecně lze říci, že regionální politika se snaží o to, aby všechny regiony měly stejné možnosti a byl na maximum využit jejich přírodní, demografický a hospodářský potenciál.

Můžeme rozlišit tři typy regionální politiky: [12]

- růstově orientovaná – cílem je optimální alokace výrobních faktorů v prostoru pomocí investic a to soukromých i veřejných,
- stabilizačně orientovaná – snaha o vyvážené hospodářské struktury v jednotlivých regionech pomocí regionální politiky a odvětvových politik,
- infrastrukturně orientovaná – snaha o rovnoměrné a podobné vybavení všech regionů infrastrukturou.

Na základě uvedeného rozdělení můžeme určit dopady jednotlivých směrů na venkovská území a zvolit nejvhodnější přístup pro rozvoj venkova.

Současné přístupy k řešení problémů v oblasti regionů se zaměřují především na podporu šíření technických inovací, decentralizační opatření ve veřejné správě, podporu lokální iniciativy apod. V současnosti výrazným trendem je také důkladné monitorování průběhu podpůrných programů a hodnocení jejich efektivnosti a účinnosti.

Rurální politiku můžeme definovat „*jako soubor opatření ke zkvalitnění života na venkově a k diverzifikaci hospodářství na základě zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví s důrazem na zvýšení biologické rozmanitosti a ochrany přírodních zdrojů (zejména vody a půdy).*“ [12] Rurální politika se také zaměřuje na udržení a oživení znaků a hodnot venkova.

Můžeme vymezit dva rozvojové přístupy v rurální politice:

- rozvoj venkovských obcí v kontextu regionálního rozvoje zaměřený na udržitelnost osídlení, zaměstnanost, dostupnost služeb apod.,
- uchování, oživení, rozvoj vybraných znaků, činností a aktivit tradičně spojovaných s venkovem (tradicionalistický rozvoj), např. těžišť výrobních aktivit v zemědělství, tradice apod.

V ideálním případě lze usilovat o spojení obou přístupů v jeden, je to však v oblasti venkova velmi složité. Často je nutné volit mezi novými ekonomickými aktivitami, které pozmění charakter obce a život obyvatel a mezi stávajícím stavem, který má však omezené rozvojové možnosti.

2 NÁSTROJE PRO PODPORU VENKOVA

2.1 Členění nástrojů rozvoje venkova

Rozvojové nástroje lze v obecné rovině charakterizovat jako pomůcky k výkonu či podpoře nějaké činnosti. „*V kontextu územního rozvoje lze označení nástroj vymezit jako obecný pojem pro všechny prostředky, které napomáhají k dosažení rozvojových cílů daného území.*“ [12] Existuje několik metodik a přístupů pro rozdělení nástrojů pro rozvoj venkova, přesto však nebyla doposud stanovena jednotná klasifikace nástrojů. Přesto lze definovat hlavní dvě skupiny nástrojů pro rozvoj – finanční a nefinanční (regulativní).

Finanční nástroje: [12]

- neinvestiční a investiční pobídky (dotace, granty, úvěry, záruky),
- kapitálové podílňictví,
- daňová zvýhodnění (daňové prázdny, slevy na daních),
- rozpočtová zvýhodnění (dotace).

Nefinanční nástroje:

- administrativní nástroje (zejména legislativa),
- institucionální nástroje (strategické plánování, programování, řízení rozvoje),
- věcné a jiné nefinanční nástroje (poradenství, propagace).

„*Rurální politika jako komplexní rozvojový koncept lokálního rozvoje venkova obsahuje některé dimenze a oblasti přesahující rámec klasické regionální politiky.*“ [12] Binek a kol. (2009) rozděluje nástroje rozvoje venkova pro nové možnosti směřování a naplnění cílů rozvoje venkova na:

- administrativní nástroje (legislativa, závazné procedury, postupy, organizační normy),
- koncepční nástroje (strategie, programy, plány, politické deklarace, územněplánovací dokumenty, pozemkové úpravy),
- institucionální nástroje (instituce, spolupráce, regionální management),
- věcné nástroje (infrastruktura, poskytnutí prostor, služeb, hmotného plnění, poradenství),
- sociálně-psychologické nástroje (vzdělávání, komunikace, motivace), finanční nástroje (systémy finančních podpor, dotace, granty),
- finanční nástroje.

Tato struktura především rozvíjí nástroje nefinanční povahy. Ze strany tvůrce těchto nástrojů je třeba rozlišit vnitřní a vnější aplikaci. To v praxi znamená, co se musí udělat zvenku a co by měli udělat samotní aktéři daného regionu. Nástroje by měly být těmto odlišným úrovním přizpůsobeny a navrženy.

Rozvojové nástroje venkova pokrývají celé spektrum oblastí a jsou velmi různorodé. Problémem však často je nerozlišování rozdílů mezi jednotlivými venkovskými regiony a tím problematická aplikace nástrojů. Pro maximální využití efektů z aplikace těchto nástrojů je vhodné tyto rozdíly identifikovat a akceptovat, tím dosáhneme co nejučinnějšího řešení konkrétních problémů na konkrétních územích. Abychom zabránili rozvojovým disproporcím, je třeba dbát na vyváženost míry působení jednotlivých nástrojů na různé složky venkova. Nesmí dojít k soustředění pouze na jeden nástroj, v tomto případě by mohlo dojít právě k rozvojovým disproporcím či případně k deformaci území. Rozvíjená území je nutné brát jako komplex a rozvíjet jej ve všech oblastech. [8], [12]

2.1.1 Administrativní nástroje

„Základní rámec pro fungování venkova a venkovských obcí lze ztotožnit, stejně jako u většiny rozvojových územních či věcných oblastí, s legislativou České republiky a zprostředkovaně i s legislativou Evropské unie, která je do české legislativy implementována.“ [7] Z věcného hlediska je hlavní zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (ve znění zákona č. 110/2007 Sb.), tento zákon stanovuje kompetence jednotlivých orgánů státní správy, proto se mu někdy říká mimo jiné kompetenční zákon. Klíčovým zákonem ve vztahu k rozvoji venkova je zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, tento zákon konkretizuje oblasti podpory regionálního rozvoje, vybrané nástroje a působnosti hlavních subjektů. Důležitým zákonem je také zákon č. 128/2000 Sb., o obcích a zákon č. 129/2000 Sb., o krajích.

Pro rozvoj venkova jsou významné zejména normy v oblasti životního prostředí a zemědělského podnikání. V této oblasti je to především zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, zákon č. 229/1991 Sb. o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, v oblasti životního prostředí je zásadním zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, zákon č. 289/1995 Sb., o lesích. Pro řadu podpůrných aktivit rozvoje venkova

jsou hlavní usnesení vlády, která konkretizují užití některých disponibilních rozvojových nástrojů.

2.1.2 Koncepční nástroje

Mimo utváření legislativního prostředí je další důležitou činností koncepční řízení a koordinace aktivit. Hlavními procesy je strategické plánování rozvoje a územní plánování, to lze svou jednoznačnou zákonnou vázaností považovat za nejbližší koncepční nástroj administrativním nástrojům. Projevem vnějšího strategického plánování jsou strategické (koncepční) dokumenty. Pro realizaci aktivit, stanovených v koncepčních dokumentech, je nutný vznik organizačních struktur. Důležitým je také vhodný mix finančních nástrojů, dominantní jsou v této oblasti granty a dotace. Pro úspěšné a efektivní řízení rozvoje je nutné především stanovit si cíle a k nim časový horizont, kdy mají být dosaženy. Neméně nutné je také popsat postupné kroky, které povedou k naplnění těchto cílů. Kvalitně zpracované koncepční dokumenty (rozvojové nebo oborové) jsou nezbytným základem pro dlouhodobě úspěšný a efektivní rozvoj venkova. Členění koncepčních dokumentů vychází především ze zažité praxe. Z hlediska účelu a obecnosti můžeme definovat tyto typy koncepčních dokumentů:

- strategie – je to dlouhodobý dokument, určuje základní linii rozvoje území, dá se říct, že se snaží popsat, „kam dané území dlouhodobě směřuje“,
- program – je to střednědobý dokument, navazuje na strategii a vychází z ní, vytváří opatření, která bude subjekt realizovat ve střednědobém horizontu, aby dosáhl již dříve vytyčených strategických cílů,
- plán – je to krátkodobý prováděcí dokument, ve skutečnosti se nejedná o koncepční dokument v pravém slova smyslu, avšak navazuje na strategii a program, protože konkretizuje vybraná opatření, stanovuje již způsob financování jednotlivých projektů a aktivit, obsahuje i časový harmonogram spolu s rámcovými rozpočty.

Právní úprava České republiky nijak zvlášť nevynezuje strukturu, obsah ani proces vytváření těchto koncepčních dokumentů, což vede k vzniku mnoha „nesystémových“ strategických dokumentů. Ovšem ani kvalitní právní úprava by nezaručila vznik kvalitních dokumentů, vždy záleží na konkrétních tvůrcích daného plánu. Vznik těchto dokumentů nese potíž v tom, že je poté složitá možnost vzájemné časové i věcné prostupnosti v horizontální i vertikální rovině. Vznik nesystémových dokumentů tedy znesnadňuje spolupráci všech aktérů na rozvoji venkova.

Pro pochopení základních zásad fungování České republiky a Evropské unie ve vztahu k rozvoji venkova je znalost základních koncepčních dokumentů klíčová. „*Na základě těchto dokumentů také vznikají jednotlivé dotační tituly, které představují již konkrétní prostředek pro aplikaci rozvojových priorit v nich uvedených. Východiskem pro koncepční dokumenty v oblasti rozvoje venkova na národní i evropské úrovni je společná zemědělská politika EU, která dává základní rámec pro fungování zemědělského sektoru, údržby krajiny a podporu venkovských území.*“ [12]

Společná zemědělská politika Evropské unie

Česká republika postupně po svém vstupu do EU přijala společnou zemědělskou politiku (dále jen SZP). Historie SZP se datuje již do 50. let minulého století, od té doby si SZP prošla řadou změn a významně se podílí na stavu venkova a zemědělství v zemích EU. V současné době je SZP založena na třech základních pilířích: zvýhodnění produkce ze zemí EU (ochranná cla, vývozní dotace), finanční solidarity a fungování jednotného zemědělského trhu v rámci EU. Existuje také Společná organizace trhu, která je dalším významným faktem ve fungování SZP. Jde konkrétně o soubory regulačních opatření, které se vztahují na odlišné sektory zemědělské výroby, účelem je podporovat trhy dané zemědělské komodity.

Hlavními účely společné zemědělské politiky jsou: [9]

- pomáhá zemědělcům produkovat dostatečné množství potravin pro evropské spotřebitele,
- zaručuje bezpečnost těchto potravin (např. díky vysledovatelnosti jejich původu),
- chrání zemědělce před nadměrnou nestabilitou cen a nepříznivým vývojem na trhu,
- pomáhá jim investovat do modernizace zemědělských podniků,
- udržuje životaschopnost venkova s diverzifikovanými ekonomikami,
- vytváří a udržuje pracovní místa v potravinářském průmyslu,
- chrání životní prostředí a zlepšuje životní podmínky zvířat.

Zemědělská politika ČR

Česká zemědělská politika se pohybuje jak v limitech vytvořených SZP, tak v omezeních vnitřní povahy: následkem kolektivizace došlo k tomu, že v ČR stále převažují velcí producenti oproti malým tzv. rodinným farmám, kterým nahrávají současné podmínky vytvořené SZP.

V roce 2016 byla vydána ministerstvem zemědělství Strategie resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do roku 2030. Tato strategie určuje, kam by se měl resort zemědělství

ubírat v následujících letech a reaguje na změny v klimatických podmínkách, především se jedná o reakci na častější výskyt povodní a také na častěji přicházející období sucha. Tyto klimatické změny si proto vyžádaly pozornost vlády ČR.

Strategie definuje čtyři základní dlouhodobé priority:

- konkurenceschopné a udržitelné zemědělství, potravinářství, lesní a vodní hospodářství,
- trvale udržitelné potravinové zabezpečení a přiměřená soběstačnost,
- udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu,
- vyvážený územní rozvoj hospodářství a komunit včetně vytváření pracovních míst.

„Tyto základní jednotící dlouhodobé priority jsou s ohledem na svoji dosažitelnost a udržitelnost implementovány prostřednictvím hlavních cílů v rámci perspektivy rozvoje hospodaření a kvality života na venkově a uplatnění hlediska spotřebitelů.“ [10]

- podpora podnikání se zvláštním zřetelem na mikro, drobné a střední podniky,
- podpora mikroregionů a lokálních ekonomik,
- funkční a spravedlivá organizace trhů,
- kvalitní a bezpečné potraviny,
- přiměřená potravinová soběstačnost,
- podpora exportu zejména s ohledem na vyšší přidanou hodnotu,
- obnova úrodné, funkční a estetické krajiny, podpora mimoprodukčních funkcí,
- vyšší přidaná hodnota v celém produkčním řetězci,
- kvalita života na venkově,
- zaměstnanost na venkově.

V rámci jednotlivých sektorů jsou tyto cíle rozpracovány do jednotlivých strategických cílů, dílčích cílů a jednotlivých opatření. To vše bude postupem času podrobováno průběžnému vyhodnocování, aktualizaci a bude v případě potřeby doplňováno.

Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova České republiky (dále PRV) na období 2014/2020 určuje politiku rozvoje venkova ČR v tomto období. *„Hlavním cílem programu je obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření, dále investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura.“ [11]* Dalšími cíli jsou tvorba nových pracovních míst a zvýšení

hospodářského rozvoje. Podporována bude metoda LEADER, která se zaměřuje na zacílení podpory na místní potřeby daného venkovského regionu. Z programu rozvoje venkova poputuje do českého zemědělství téměř 84 miliard korun.

Koncepční dokumenty zemědělství a venkova na úrovni krajů

Tyto dokumenty se začaly objevovat se vznikem krajských úřadů (dle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích). Dělíme je na dokumenty specializované na jednu oblast a dokumenty se všeobecným zaměřením. Krajské rozvojové programy a strategie často ve velké míře obsahují oblast zemědělství a venkova. Každý kraj se ovšem k rozvoji staví jinak, a to jak v názvech dokumentů, tak v zaměření i podrobnosti.

Územněplánovací dokumenty

Ve veřejném zájmu územní plánování chrání a rozvíjí kulturní, přírodní a civilizační hodnoty, včetně archeologického, architektonického a urbanistického dědictví. Hlavním cílem územního plánování je vytvářet podmínky pro udržitelný rozvoj daného území, snaží se o soulad v hospodářském rozvoji spolu se soudržností obyvatel na daném území a také s udržením příznivých přírodních podmínek. „*Na úrovni kraje jsou zpracovávány Zásady územního rozvoje, hlavním územněplánovacím dokumentem na národní úrovni je Politika územního rozvoje.*“ [8] Územněplánovací dokumenty jsou především regulačními nástroji veřejné správy a je nutné je sbližovat s ostatními koncepčními dokumenty.

Pozemkové úpravy

Pozemkové úpravy jsou v současnosti stále nedoceněný nástroj rozvoje. Nelze je ovšem považovat za rozvojový nástroj plošně, protože jsou významné pouze pro obce, kde tyto úpravy proběhly či právě probíhají. „*Pozemkovými úpravami se dle zákona 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, ve znění pozdějších předpisů, prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, scelují se nebo dělí a zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků a vyrovnání jejich hranic tak, aby se vytvořily podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy.*“ [8] Zároveň se uspořádávají vlastnická práva a k nim související věcná břemena. Tyto úpravy jsou poté podkladem pro územní plánování a pro obnovu katastrálního aparátu. Význam pozemkových úprav je značný pro vlastníky, obce i katastr nemovitostí.

2.1.3 Institucionální nástroje

Jedná se o tzv. měkkou infrastrukturu, institucionální nástroje jsou struktury vzniklé za účelem přímé realizace rozvojových cílů a podpory uplatnění ostatních nástrojů. Tyto nástroje

vychází ze snahy vytvořit prostředí pro realizaci rozvojových aktivit. Pro rozvoj území je právě vznik těchto institucionálních struktur velmi důležitý, protože dochází ke zmnožení sil jednotlivých účastníků a ujasnění společného postupu. Institucionální nástroje dělíme na: [8]

- instituce zabývající se rozvojem příslušné oblasti,
- struktury spolupráce,
- struktury managementu (např. regionální management).

Příkladovým nástrojem v oblasti spolupráce jsou místní akční skupiny, tyto skupiny se snaží o spojení subjektů rozvoje do rozvojového partnerství. Mezi subjekty rozvoje řadíme společenství občanů, místně působící neziskové organizace, podniky a veřejnou správu (obce, svazky obcí a instituce veřejné moci). Dále lze vybrat Spolek pro obnovu venkova ČR, který vznikl z potřeby hájit společně zájmy venkovských obcí. Nezastupitelnou roli má také Agrární komora. Všichni aktéři rozvoje venkova se postupně začleňují do Celostátní sítě pro venkov ČR a informační činnost zajišťují krajská informační střediska.

2.1.4 Věcné nástroje

Věcné nástroje obvykle vytváří podmínky pro fungování rozvojových oblastí, pracují s konkrétní hmotnou či nehmotnou realitou. Významnou podskupinou věcných nástrojů jsou nástroje infrastrukturní, které dále dělíme na dopravní infrastrukturu a technickou infrastrukturu.

Dopravní infrastruktura je nezbytnou podmínkou rozvoje. Stát se na rozvoji regionů podílí tím, že buduje síť dálnic, rychlostních silnic a silnic 1. třídy. Kraje se snaží o zkvalitňování silnic 2. a 3. třídy a tím se snaží o zlepšení dopravní dostupnosti v regionech. Obce tím, že zkvalitňují místní komunikace, dbají na kvalitní napojení domů i podnikatelských sídel na silniční síť. Limitem pro venkovské oblasti právě v dopravní oblasti může být to, že nejsou dostatečně kvalitně napojeny na silniční síť a dochází k limitování podnikatelské aktivity.

Technická infrastruktura vytváří podmínky pro lokalizaci podnikatelů a především obyvatel, má více lokální charakter než dopravní infrastruktura. Ovlivňuje celkovou kvalitu života obyvatelstva.

Věcnou podporu definujeme jako poskytování určitých hmotných statků za velmi výhodných podmínek. Konkrétně se může jednat o následující aktivity (v praxi lze samozřejmě vymyslet a realizovat celá řada jiných aktivit): [8]

- pronájem objektu nebo pozemku,
- prodej objektu nebo pozemku,
- investiční příprava pozemků či objektů,
- zajištění potřebné infrastruktury (dopravní, technické).

2.1.5 Sociálně – psychologické nástroje

„Sociálně-psychologické nástroje se zaměřují na zvýšení a aktivizaci potenciálu lidských zdrojů. Postoje, znalosti, dovednosti lidí v daném prostoru jsou z hlediska rozvoje území zcela zásadní; přitom jde stejně tak o osoby zastupujících jednotlivé aktéry, jako o široké skupiny obyvatel a dalších zde působících osob (cílových skupin).“ [8] Níže si popíšeme tři nejdůležitější nástroje, kterými jsou: motivace, komunikace, vzdělání.

Motivaci můžeme definovat jako zvýšený zájem o určitou činnost. Motivaci dělíme na vnitřní (zvědavost, radost z činnosti) a na vnější (pochvala, odměna, trest aj.). Na motivaci jsou založeny všechny rozvojové aktivity. Aktéři se snaží zachovat určité hodnoty apod. a to je jejich motivací. Cíleně jsou tak vytvářeny motivační nástroje pro aktivizaci aktérů rozvoje venkova – příkladem můžou být soutěže (soutěž Vesnice roku).

Komunikace je výměna a přenos informací pomocí nejrůznějších komunikačních médií. Nejdůležitějším prvkem v oblasti rozvoje je zajistit, aby si aktéři rozvoje ve správný čas předávali ty správné informace. Klíčová pro tento přenos jsou elektronická média, která zajišťují přenos informací v reálném čase. Důležité pro rozvoj venkova je zajistit, aby si všichni aktéři vyměňovali své zkušenosti a informace o rozvojových aktivitách a tím zlepšovali i svou situaci.

Vzdělání je *„proces uvědomělého a cílevědomého zprostředkování a aktivního utváření a osvojování soustavy vědeckých a technických vědomostí, intelektuálních a praktických dovedností a lidských zkušeností, utváření morálních rysů a osobitých zájmů. Je procesem utváření osobnosti, individualizací společenského vědomí, tedy součástí socializace.“* [12] O významu vzdělání pro lidský život i ekonomiku není pochyb, pro rozvoj venkova je však důležité v tom, že čím více je člověk vzdělaný, tím více se obvykle zapojuje do dění ve své obci či regionu a přispívá svými nabytými znalostmi a zkušenostmi k rozvoji.

2.1.6 Finanční nástroje

Klíčové finanční nástroje pro rozvoj venkova jsou dotace a granty, které jsou v ČR až nadužívané. [12] V okrajové míře se může také vyskytovat kapitálové podílnictví, které se

může podílet na rozvíjení určitých žádoucích aktivit. Jedním z faktorů, ovlivňujících lokalizaci podnikatelských aktivit, jsou také investiční pobídky a zvýhodněné úvěry. Níže si v textu charakterizujeme dotace obecně a poté rozebereme dotace evropské, národní i krajské.

Dotace

Dotace můžeme charakterizovat jako z veřejného rozpočtu nenávratně poskytnuté prostředky, za které neexistuje protiplnění. Obvykle jsou poskytovány na určitou konkrétní žádoucí činnost. Nenávratnost se v tomto případě dá vysvětlit tak, že po splnění určitých podmínek dotace, nevzniká příjemci žádný závazek vůči danému rozpočtu, ze kterého dotaci čerpal. Poskytování dotací by mělo především vycházet ze strategického plánování, aby bylo dosahováno plánovaného rozvoje venkova. V souvislosti s dotacemi se často využívá i slovo grant, které je dá se říct synonymem dotace.

Evropské dotace

Hlavním evropským dotačním fondem pro rozvoj venkova a zemědělství je Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD). „*EAFRD je finanční nástroj na podporu rozvoje venkova, který spadá do společné zemědělské politiky EU a je součástí ESI fondů. Prostředky z EAFRD slouží ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšení životního prostředí a krajiny nebo kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova.*“ [12] Dále existují také evropské investiční a strukturální fondy (ESI), tyto fondy jsou nástrojem pro realizaci evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Cílem této politiky je snižování rozdílů mezi státy EU a snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony. Z Evropských strukturálních a investičních fondů lze získat podporu pro široké spektrum projektů rozvoje, které se ať už přímo nebo nepřímo týkají venkovských oblastí a regionů.

Národní dotace

Existuje několik dotačních možností, jak získat podporu z národního rozpočtu:

- Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF) – je to jeden z nejefektivnějších nástrojů národní pomoci a stal se důležitou součástí podpory v resortu zemědělství; jeho cíle jsou zaměřeny na investice v zemědělství, jako jsou nákupy půdy, rozvoj lidských zdrojů apod., [12], [8]
- národní podpory – jsou plně hrazeny Českou republikou, před jejím použitím je nutno zažádat o povolení EU; struktura dotací se každý rok mění a každý rok jsou podporovány dotacemi jiné oblasti zemědělství a venkova,

- podpora venkova prostřednictvím Ministerstva pro místní rozvoj ČR – toto ministerstvo je garantem programu, který se nazývá Podpora obnovy venkova; pomocí tohoto programu jsou rozdělovány dotace na podporu rozvoje a obnovy venkovských obcí (zpravidla obce do 3 000 obyvatel); objem rozdělovaných prostředků však není příliš velký, tudíž přínos tohoto programu je velmi omezen.

Krajské dotace

Pod kraje od roku 2004 spadá část kompetencí z výše uvedeného programu Podpory obnovy venkova. Kraje tím získaly určitou volnost, aby mohly rozdělovat dotace podle aktuální potřeby ve svých regionech. Každý kraj si proto může zvolit vlastní podmínky pro čerpání dotací.

3 VYUŽITÍ NÁSTROJŮ ROZVOJE V OBCI ZÁMRSK

3.1 Obec Zámrsk

Obec Zámrsk leží v Pardubickém kraji v okrese Ústí nad Orlicí. Obcí protéká řeka Loučná. Katastrem obce prochází hlavní železniční trať Praha-Česká Třebová-Olomouc a silnice I/35 Hradec Králové-Vysoké Mýto-Litomyšl. K dalším komunikacím patří původní státní silnice z Vysokého Mýta do Hradce Králové a krajská silnice do Chocně. Stav obyvatel se v posledních letech pohybuje okolo 750 stálých občanů. První písemná zmínka o obci se objevila 3. prosince 1349. V obci se nachází obecní knihovna, sídlí zde pobočka České pošty. V obci je mateřská i základní škola pro 1. až 5. ročník, při mateřské škole je kuchyně, kterou využívají obě školy. V obci je penzion pro seniory s jedenácti byty. V obecní budově (bývalá oranžerie z roku 1843) s vybavenou kuchyní a společenskou místností se pořádají veřejné i soukromé slavnosti. Ve správě obce je i místní hřbitov. Společenský a kulturní život v obci zajišťují místní spolky (Hasiči Zámrsk, Myslivecké sdružení Majka, SK Zámrsk). Sportovní akce v obci se konají převážně na dobře udržovaném hřišti ve správě SK Zámrsk.

3.1.1 Využití nástrojů rozvoje venkova

Z hlediska koncepčních nástrojů rozvoje je pro obec nejdůležitější od roku 2007 zpracovaný Program obnovy venkova, který zahrnuje dlouhodobý, střednědobý i krátkodobý plán na rozvoj obce. Tento program je pravidelně aktualizován jednou za dva roky. Jsou zde konkrétně uvedeny činnosti, které by se měly v obci uskutečnit a v jakém časovém horizontu. Například pro rok 2016 zde byla uvedena rekonstrukce místních komunikací. Dalším důležitým nástrojem je Strategický plán obce zpracovaný metodou CLLD. Strategický plán zpracovali samotní občané s podporou obecního úřadu, v obci existuje od roku 2013. Ve strategickém plánu jsou více než konkrétní činnosti, plánované v obci, uvedeny cíle v oblasti kulturního a sociálního života v obci, v práci s lidmi apod. Strategický plán je aktualizován pravidelně každý rok.

Z hlediska institucionálních nástrojů rozvoje venkova – obec je členem místní akční skupiny Nad Orlicí. Do této skupiny vstoupil Zámrsk v roce 2013 a do dnešního dne nepřineslo členství v této skupině hmatatelný přínos. Velkou zásluhu na tom má končící a nově začínající programové období místní akční skupiny, která v této době měla nedostatek finančních prostředků pro svou činnost, a proto nemohla účinně podporovat rozvoj členů skupiny. Důležitějším členstvím pro obec tak zůstává členství v Mikroregionu

Vysokomýtsko. Obec je velmi spokojena s činností Mikroregionu, který kromě finančních výhod pro obec poskytuje další nesporné výhody:

- úzké vazby mezi obcemi – sdílení zkušeností a poznatků,
- sdílení kulturního a sociálního života – společné pořádání kulturních akcí apod.,
- společný zisk dotací pro celý Mikroregion apod.

V nedávné době došlo k úpravě vnitřních pravidel v Mikroregionu Vysokomýtsko. V této úpravě došlo ke zpřehlednění účasti na případném postihu od poskytovatele dotace při nesplnění podmínek. V minulosti byla odpovědnost rozložena na všech 27 obcí Mikroregionu, nyní nesou odpovědnost pouze obce zainteresované v daném dotačním titulu.

Dále je obec Zámrsrk členem Sdružení místních samospráv ČR, které bylo založeno v roce 2008 a v současnosti sdružuje 1112 obcí povětšinou v ČR. Sdružení bylo založeno jako protiváha Svazu měst a obcí, kde v tříkomorovém systému nemají obce reálnou naději prosadit své požadavky. Sdružení místních samospráv ČR se zabývá ochranou a snahou hájit zájmy obcí, v současnosti se zaměřuje především na snahu o zachování poboček České pošty na venkovských obcích.

Z věcných nástrojů rozvoje se v obci významně vyskytuje pronájem a poskytování majetku obce za výhodných podmínek. Každý občan obce, který v obci uspořádá kulturní akci, má pronájem obecního majetku (lavičky, stoly apod.) zdarma. Každý občan pořádající kulturní akci v obci také automaticky dostane 2 tis. Kč jako poděkování za snahu na spolkovém a kulturním dění v obci. V oblasti dopravní infrastruktury došlo v obci v posledních měsících k velkým změnám. Obec od roku 2006 žádala o opravu komunikace procházející obcí, žádosti bylo v roce 2015 vyhověno a již probíhají jednání. Rekonstrukce komunikace měla započít v roce 2017. V oblasti místních komunikací obec v roce 2016 dokončila přípravu rekonstrukce místních komunikací a již v tomto roce proběhne samotná rekonstrukce.

Z hlediska sociálně – psychologických nástrojů rozvoje, starostka obce zdůraznila velký vliv vzdělávání. Starostka prošla školením od EU pro zástupce místních samospráv, jak nastartovat společenský život v obci. Podle jejích slov mělo toto školení velký vliv nejen na ni samotnou, ale především na další rozvoj obce. Od absolvování tohoto školení ušla obec v oblasti rozvoje velkou vzdálenost, komunikace s občany se zefektivnila a je nyní na vysoké úrovni. Zapojení místních občanů a podnikatelů je na velmi vysoké úrovni též. Spolkový a společenský život v obci žije svým životem a zapojuje se do něho rok od roku více lidí. Místní spolek ochotníků pořádá představení pro místní obyvatele i pro obyvatele okolních

obcí a měst. Místní podnikatelé se zapojili do obnovy zdejších lidových tradic. Obec v příštích letech plánuje účast v soutěži Vesnice roku, považuje tuto soutěž za motivaci občanů k další podpoře spolkového života v obci.

Z finančních nástrojů pro podporu rozvoje venkova obec Zámorsk využívá všech dostupných dotací – krajských, národních i evropských. Obec je velmi aktivní při získávání dotací. Dotace obci pomáhají při realizaci mnoha projektů. Z evropských dotací se například financovaly projekty výstavby kanalizace nebo zateplení obecní prodejny. Ze státních dotací se mimo jiné financovaly projekty – revitalizace zeleně v obci, revitalizace umělého osvětlení v obci, nový rozhlas v obci apod.

4 ANALÝZA PŘÍNOSŮ VÝSTAVBY KANALIZACE V OBCI ZÁMRSK

Hlavním cílem výzkumného šetření bude analýza spokojenosti občanů s výstavbou kanalizace v obci Zámrsk a následné zhodnocení projektu z hlediska jeho přínosu pro rozvoj obce. Analýza probíhala prostřednictvím dotazníkového šetření. Dílčí cíle, které byly v rámci šetření stanoveny, se zaměřily na tato zjištění:

- jakou možnost likvidace odpadních vod využívali občané před výstavbou a zda se po výstavbě připojili ke kanalizaci či jakou jinou možnost likvidace využívají,
- jestli se po vybudování kanalizace domácnostem zvýšily náklady na stočné a kolik domácnosti ročně průměrně zaplatí za odvod odpadních vod,
- jak občané hodnotí potřebu, přínos a technické řešení výstavby kanalizace pro rozvoj obce,
- jestli se po výstavbě kanalizace zlepšila kvalita silničních komunikací v obci,
- jaká jsou konkrétní pozitiva výstavby kanalizace v obci,
- jaká jsou konkrétní negativa výstavby kanalizace v obci.

4.1 Metodologie

Pro sběr dat byl použit dotazník (viz příloha B), který vyplňovali občané obce Zámrsk. Nejdříve byl dotazník vytvořen v pilotní verzi, poté byly dotazníky distribuovány občanům s pomocí starostky obce.

Pilotní ověřování dotazníku zahrnovalo konzultace, týkající se podoby dotazníku s vedoucím práce a se starostkou obce. Konzultace probíhaly od 15. března 2015 do 25. května 2017. Cílem pilotního ověřování bylo zajištění srozumitelnosti, faktické správnosti a úplnosti dotazníku (např. zda nebyla opomenuta některá důležitá témata či zda jsou výčty uzavřených odpovědí u otázek kompletní apod.).

Sběr dat probíhal od 30. května 2017 do 4. června 2017. Všechny dotazníky byly od občanů vybrány osobní cestou, což zaručilo vyšší návratnost dotazníků. Pro objektivní vyhodnocení otázek musel být respondent starší osmnácti let, což bylo zaručeno tím, že dotazník byl vyplňován vždy za celou domácnost jedním občanem, a bydlet v obci Zámrsk. Celkem bylo distribuováno mezi obyvatele obce Zámrsk 240 dotazníků. Nazpět se jich vrátilo 87. Návratnost tedy činí 36,25 %.

4.1.1 Popis cílové skupiny, oblasti a analyzovaného projektu

Výzkum je zaměřený na obyvatele obce Zámrsk. Konkrétně je zaměřen na jednotlivé domácnosti. Obec Zámrsk spadá do okresu Ústí nad Orlicí v Pardubickém kraji. Jedná se o obec, ve které žije přibližně 750 obyvatel, což je zhruba 240 domácností.

Výzkum je zaměřený na analýzu projektu s názvem „Kanalizace Zámrsk – Janovičky“. Jedná se o projekt výstavby kanalizace v obci Zámrsk, který byl realizován v období od 26. listopadu 2014 do 5. listopadu 2015.

Projekt řešil výstavbu kanalizace v obci Zámrsk včetně místní části Janovičky. Odpadní voda je z Janoviček přečerpávána do Zámrsku a odtud dále na ČOV Vysoké Mýto, která byla rozšířena a intenzifikována v roce 2003. Kanalizace v obci je řešena jako kombinace tlakové a gravitační.

Cílem záměru bylo konečné řešení odpadních vod obce Zámrsk na úrovni současné dostupné technologie čištění odpadních vod tak, aby byla u produkovaných odpadních vod v obci zajištěna dosažitelná ochrana životního prostředí. Při realizaci podle záměru nedošlo k negativním vlivům na složky životního prostředí ani na obyvatelstvo. Odvodem na moderní čistírnu bylo zabezpečeno zneškodňování odpadních vod v souladu se zákonnými požadavky na čištění městských odpadních vod a došlo ke snížení znečišťování povrchových vod. [16]

Po vybudování kanalizace je na ni připojeno přes 70 % všech obyvatel obce. Připojení na kanalizaci nebylo v obci povinné, avšak občané, kteří se k obecní kanalizaci nepřipojili, musí splňovat jiné zákonem dané možnosti likvidaci odpadních vod.

Celkové výdaje na výstavbu kanalizace v obci Zámrsk činily 54 769 607,- Kč. Financování projektu probíhalo formou dotací a pomocí úvěru od České spořitelny. Krajské dotace pokryly 3 250 000,- Kč. Z evropských dotací, konkrétně z dotace od Fondu soudržnosti, bylo uhrazeno 38 208 682,- Kč. Z dotace od Státního fondu životního prostředí bylo pokryto 2 247 569 Kč. Zbylých 11 063 355,- Kč bylo financováno z úvěru. Poskytnutý úvěr bude obec Zámrsk splácet do roku 2031.

4.1.2 Dotazník

Pro účely výzkumu byla sestavena jedna verze dotazníku. Dotazník byl určen pro osoby starší osmnácti let. Za každou domácnost vyplňoval dotazník pouze jeden občan. Dotazník se celkem sestává z 18 otázek.

Dotazník obsahuje následující typy otázek:

- uzavřené otázky - nabízejí několik možných variant odpovědí, ze kterých si dotazovaný vybírá jednu nebo více odpovědí, které se nejvíce blíží jeho názoru; odpovědi na otázky tohoto typu musí postihnout celou škálu možností a jednotlivé varianty by měly být rovnocenné, [23]
- škálové otázky - jsou dalším typem uzavřených otázek; v tomto dotazníku je použita tzv. numerická bipolární škála, kde proti sobě stojí dva odlišné póly výpovědi a respondent na číselné škále označí zatrhnutím, nakolik se blíží jeho osobní hodnocení, tomu kterému z obou pólů; odpovědi lze jednoduše kvantifikovat a následně statisticky analyzovat,
- výčtové otázky - tyto uzavřené otázky umožňují dotazovanému přesněji se vyjádřit, protože dovolují kombinovat několik možností; je nutné uvést přesnou instrukci o tom, kolik možností může respondent vybrat,
- polouzavřené otázky - představují kombinaci otevřených a uzavřených otázek; polouzavřená otázka vznikne přidáním varianty "jiné" do uzavřené otázky, která je vlastně otevřenou otázkou a umožňuje respondentovi volně vyjádřit svůj názor; při aplikaci otázek tohoto typu máme jistotu, že varianty odpovědí představují všechny vyčerpávající možnosti odpovědí. [23]

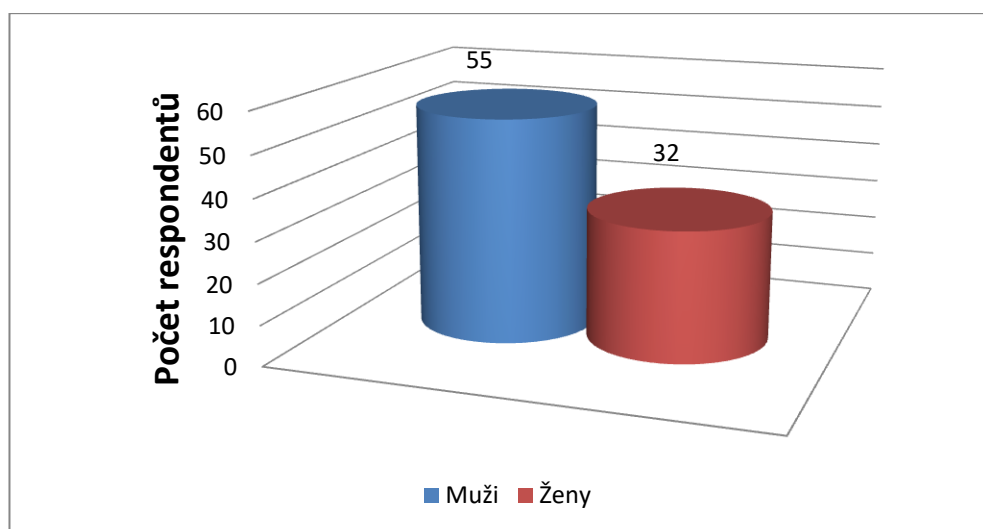
4.2 Interpretace výsledků dotazníkového šetření

Výsledky dotazníkového šetření jsou interpretovány pomocí grafického aparátu, nejčastěji v absolutních četnostech či procentním vyjádření. Veškeré údaje jsou uvedeny z dat, které byly získány prostřednictvím dotazníkového šetření.

4.2.1 Vyhodnocení dotazníku – základní údaje

V závěru dotazníku občané obce odpovídali na otázky, které se týkaly osobních a citlivých údajů. Tyto údaje byly následně použity pro vhodné rozřazení občanů při získávání výsledků z odpovědí občanů.

Celkově dotazník odevzdalo a správně vyplnilo 87 občanů, potažmo domácností. Třináctá otázka zjišťovala, zdali respondentem za domácnost byl muž či žena.

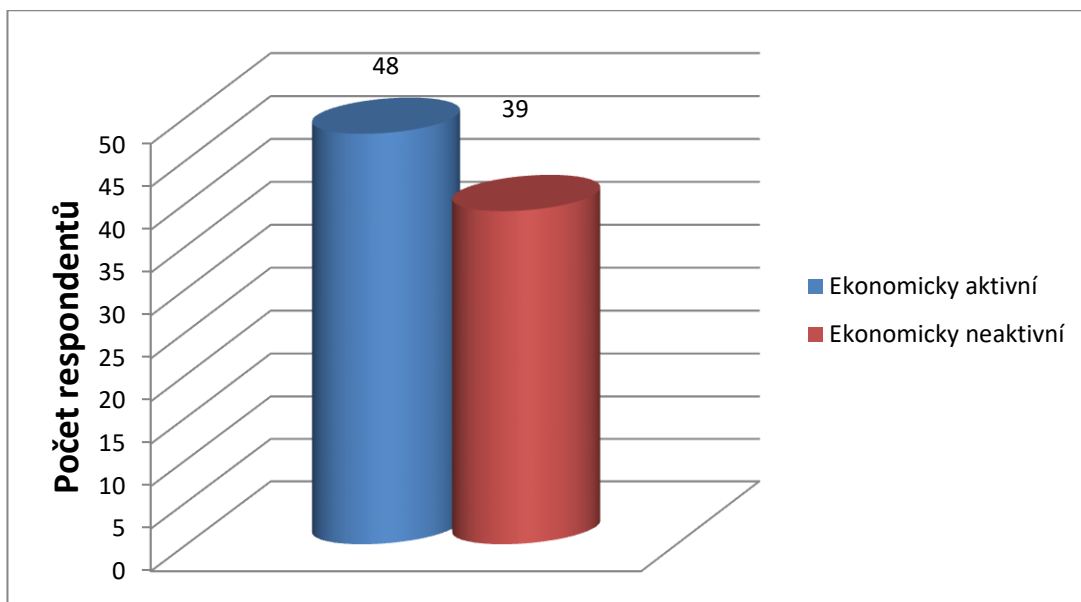
Obrázek 1: Pohlaví respondentů

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Na obrázku 8 je možno pozorovat, že za domácnosti z celkových 87 respondentů, dotazník vyplnilo 55 mužů (63,22 %) a 32 žen (36,78 %). Ze zjištěných výsledků lze konstatovat, že častěji vyplňovali dotazník muži, kteří i podle reakcí občanů při vybírání dotazníků, mají v této oblasti větší přehled.

V další otázce respondenti uváděli, jestli jsou ekonomicky aktivní či nikoliv. Tato otázka je důležitá pro další vyhodnocování výsledků z toho důvodu, že je nutné si ukázat, jaký pohled mají obyvatelé obce v důchodu oproti obyvatelům v produktivním věku.

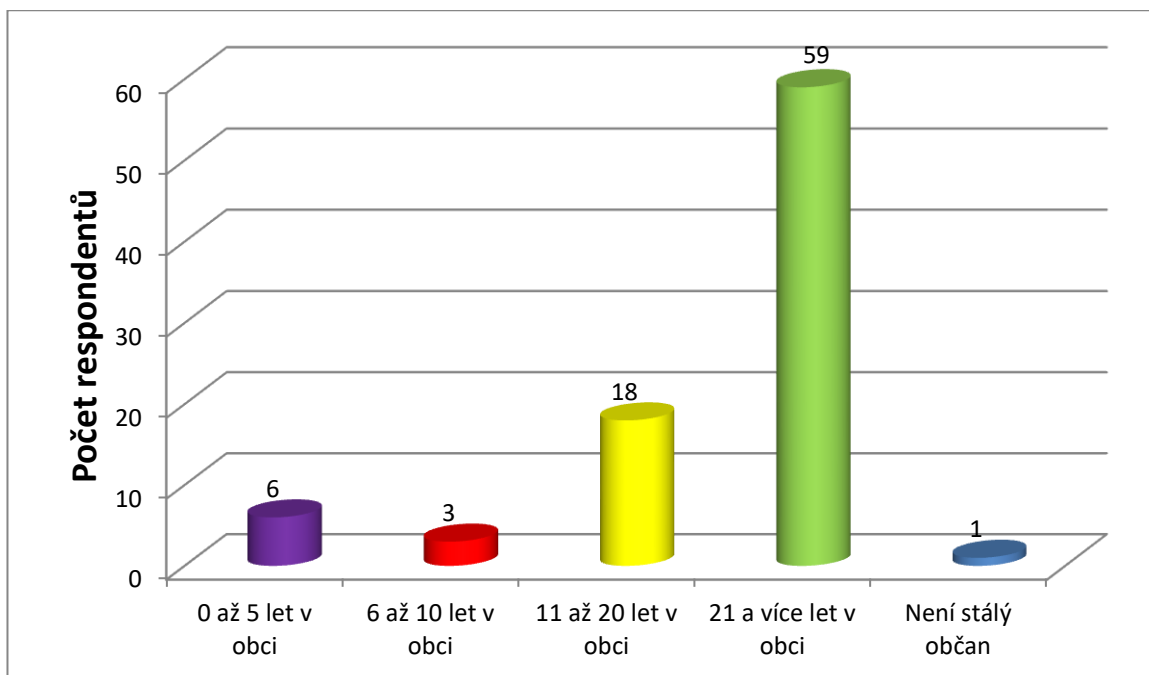
Na obrázku 2 můžeme vidět, že více dotazníků odevzdali ekonomicky aktivní obyvatelé, celkem 48 občanů (55,47 %), zatímco z ekonomicky neaktivních obyvatel odevzdalo vyplněný dotazník pouze 39 občanů (44,83 %).

Obrázek 2: Ekonomicky aktivní a neaktivní respondenti

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

V následující otázce respondenti dotazníku odpovídali na otázku, jak dlouho bydlí v obci Zámorsk. Tato otázka byla velmi důležitá z hlediska získání názorů, jak od starousedlíků, tak od nových obyvatelů v obci.

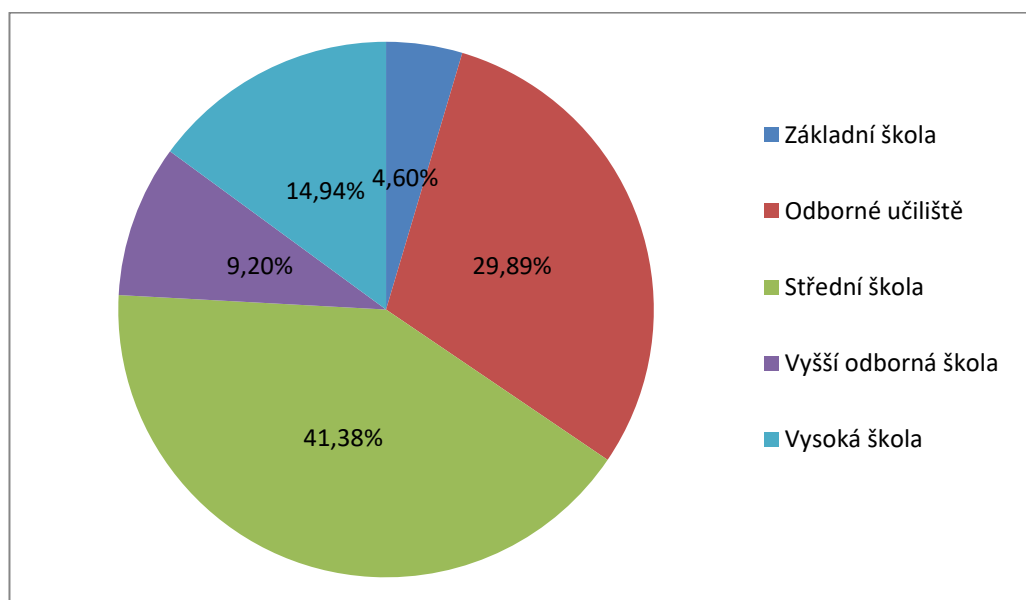
Obrázek 3: Obyvatelé obce podle délky bydlení

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z obrázku 3 vyplývá, že nejvíce respondentů bydlí v obci 21 a více let, celkem 59 občanů (67,81 %), dále 18 občanů (20,69 %) odpovědělo, že v obci bydlí 11 až 20 let. V menšině jsou obyvatelé, kteří bydlí v obci 0 až 5 let, celkem 6 občanů (6,90 %) a občané, kteří obývají

domácnosti v obci 6 až 10 let – 3 občané (3,45 %). Jeden respondent odpověděl, že není stálým občanem obce, do poznámek v závěru dotazníku uvedl, že místní dům využívá jako chatu na dovolené a rekreaci.

V šestnácté otázce respondenti odpovídali na otázku, jaké je jejich nejvyšší dosažené vzdělání. Získané odpovědi opět sloužily k vhodnému rozřazení občanů a porovnání odpovědí v důležitých otázkách dotazníku.

Obrázek 4: Rozdělení respondentů podle vzdělání

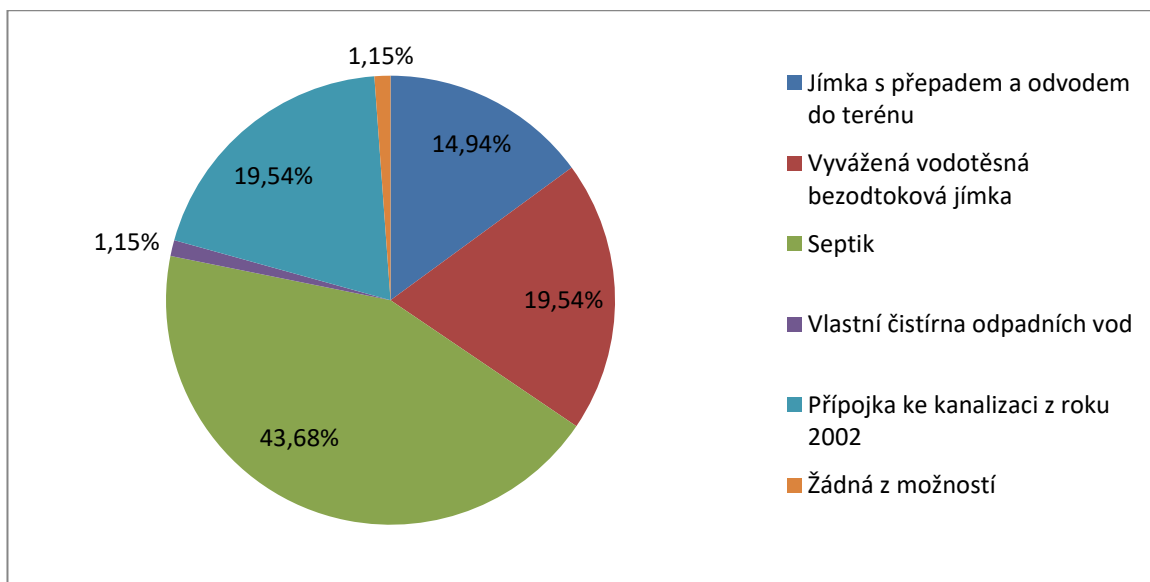
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z obrázku 4 je patrné, že nejvíce respondentů úspěšně dokončilo střední školu – 36, odborné učiliště uvedlo 26 občanů, vysokou školu uvedlo 13 občanů, vyšší odbornou školu dokončilo osm respondentů a základní vzdělání pouze čtyři občané.

4.2.2 Vyhodnocení dotazníku – likvidace odpadních vod

První otázka zjišťovala, jakou možnost likvidace odpadních vod domácnosti využívaly před vybudováním obecní kanalizace. Na výběr byly všechny možnosti likvidace odpadních vod, které byly v obci přípustné a tolerované před vybudováním nové kanalizace.

Jímku s přepadem a odvodem do terénu uvedlo jako svou odpověď 14,94 % respondentů, vyváženou vodotěsnou bezodtokovou jímku využívalo 19,54 % domácností, septik mělo 43,68 % občanů, vlastní čistírnu odpadních vod uvedl pouze jeden občan (1,15 %), 19,54 % domácností již bylo napojeno na kanalizaci vybudovanou v části obce v roce 2002. Jeden respondent uvedl, že nevyužíval žádnou likvidaci odpadních vod, protože jeho dům je novostavbou, která před vybudováním kanalizace nebyla postavena.

Obrázek 5: Likvidace odpadních vod před vybudováním kanalizace

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Na obrázku 5 je možno pozorovat, že před vybudováním kanalizace v obci občané nejvíce využívali pro likvidaci odpadních vod septiky, 17 občanů využívalo již přípojku ke kanalizaci vybudovanou v roce 2002 a 17 občanů využívalo vyváženou vodotěsnou bezodtokovou jímku. 13 domácností uvedlo, že využívalo jímku s přepadem a odvodem do terénu. Tento způsob likvidace odpadních vod je po vybudování kanalizace zakázán. Vlastní čistírnu odpadních vod využívala jedna domácnost. Respondent uvedl, že byl k této likvidaci odpadních vod přinucen zákonem a je velmi rozhořčen, že po vybudování kanalizace mu již nikdo náklady na vlastní čistírnu neuhradí. Z výsledků je také patrné, že jímku s přepadem a odvodem do terénu nejvíce využívali respondenti, kteří bydlí v obci déle, jak 21 let. Z občanů bydlících v obci kratší čas nevyužíval toto řešení téměř nikdo. Mezi občany do dvaceti let bydlení v obci dominovala vyvážená vodotěsná bezodtoková jímka a septik. V ostatních porovnávaných skupinách se výsledky nijak zásadně nelišily.

V návaznosti na první otázku respondenti v další otázce odpovídali, jakou možnost likvidace odpadních vod využívají po realizaci projektu výstavby kanalizace v obci. Odpovědi ukázaly, že po vybudování kanalizace zvolilo možnost kanalizace 94,25 % občanů. Pouze 2,30 % domácností využívá vyváženou vodotěsnou bezodtokovou jímku a stejné procento má vlastní čistírnu odpadních vod. Jeden obyvatel uvedl, že stále využívá septik, který v obci od vybudování kanalizace není povolen.

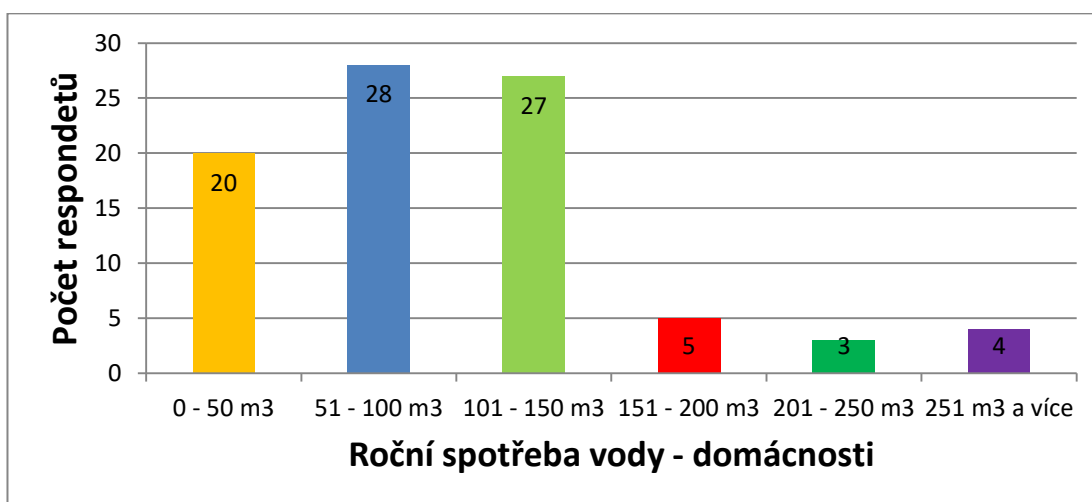
Obrázek 6: Likvidace odpadních vod po vybudování kanalizace

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z obrázku 6 je jasně patrné, že po vybudování kanalizace drtivá většina domácností zvolila připojení ke kanalizaci. Domácnosti, které využívají vyváženou bezodtokovou jímku, jsou nuceni ji vyvážet jednou ročně. Obcí nepovolenou likvidací odpadních vod – septik uvedl ve své odpovědi občan, který v obci žije více, jak 21 let. Můžeme se tedy domnívat, že se jedná o starousedlíka, který tímto způsobem „bojuje“ proti rozvoji a změnám v obci.

4.2.3 Vyhodnocení dotazníku – náklady na odvod odpadní vody

Ve třetí otázce respondenti uváděli průměrnou roční spotřebu vody. Jak můžete vidět na následujícím obrázku 7, nejvíce domácností, 32,18 %, má roční spotřebu vody 51 až 100 m³, 31,03 % domácností má spotřebu 101 až 150 m³ a 22,99 % domácností uvedlo spotřebu 0 až 50 m³. Roční spotřebu vody více, jak 151 m³ uvedlo minimum respondentů.

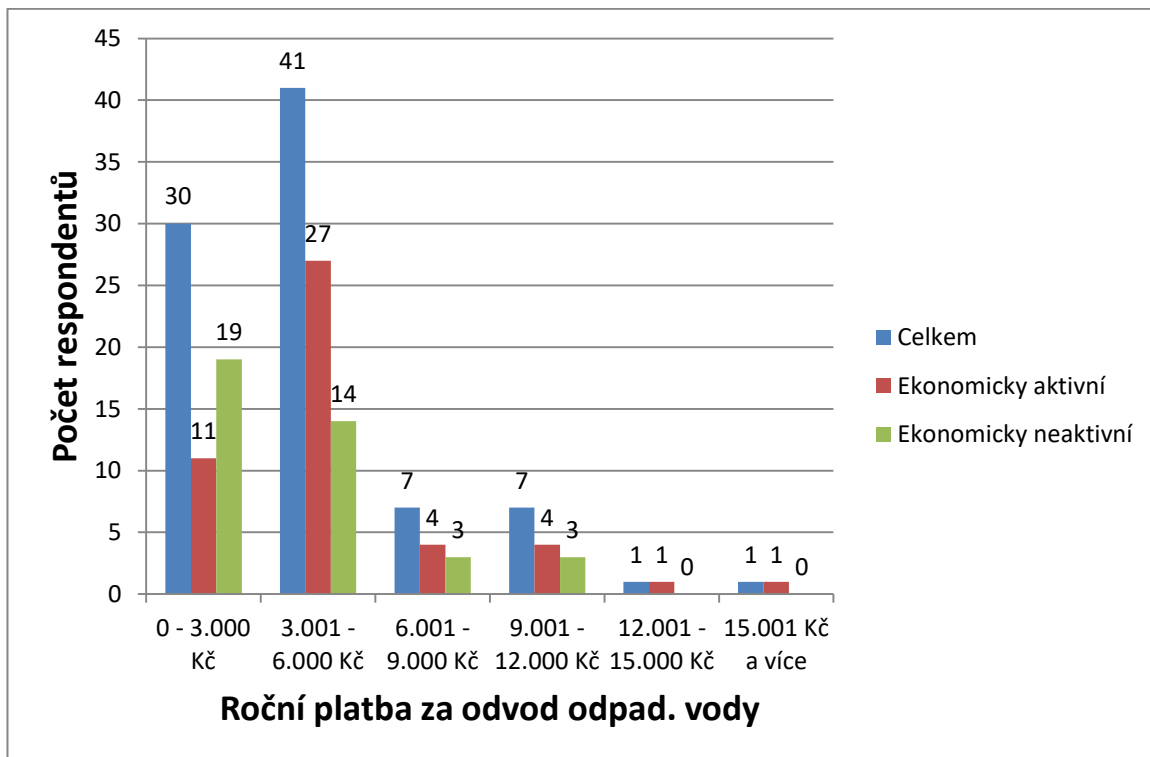

Obrázek 7: Roční spotřeba vody

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z výše uvedeného obrázku vyplývá skutečnost, že roční spotřeba vody v obci Zámrsk se pohybuje v průměru mezi 0 až 150 m³. Vyšší spotřeba vody je spíše ojedinělým jevem. Z dotazníkového šetření vyplývá, že vyšší průměrnou roční spotřebu vody mají vyšší ekonomicky aktivní obyvatelé, oproti tomu ekonomicky neaktivní obyvatelé označili ve většině případů dvě nejnižší možné spotřeby vody.

Velice podobná, avšak stejně důležitá, byla i další otázka, kde respondent uváděl, kolik jeho domácnost ročně zaplatí za odvod odpadní vody.

Obrázek 8: Roční platba za odvod odpadní vody

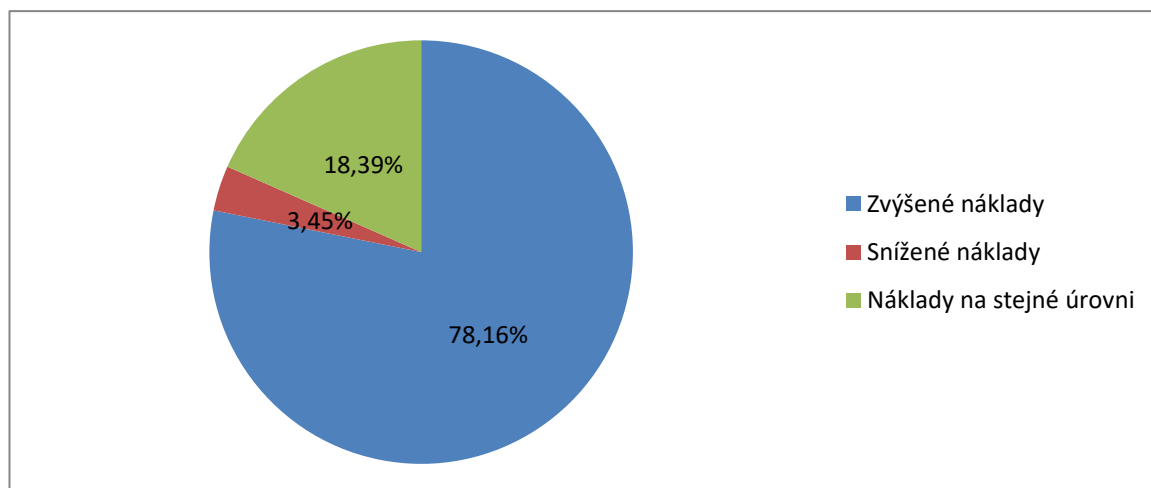
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Na výše uvedeném obrázku 8 můžeme vidět, kolik domácností ročně zaplatí za odvod odpadní vody. Na grafu jsou znázorněny celkové výsledky, výsledky mezi ekonomicky aktivními respondenty a ekonomicky neaktivními respondenty.

V celkovém součtu nejvíce respondentů, 47,12 %, platí ročně za odvod odpadní vody 3 001,- až 6 000,- Kč, 34,48 % domácností platí 0,- až 3 000,- Kč. Mezi ekonomicky aktivními občany dominuje platba 3 001,- až 6 000,- Kč ročně, zatímco u ekonomicky neaktivních obyvatel byla nejčastější odpověď 0,- až 3 000,- Kč. Z těchto výsledků lze usuzovat, že ekonomicky neaktivní občané, z důvodu nižších příjmů, jsou nuceni více šetřit s vodou a celkově platí méně. Dalším faktorem, ovlivňujícím tyto výsledky, je vyšší počet

členů domácnosti u ekonomických aktivních občanů, se kterými žijí děti. U ekonomicky neaktivních předpokládáme, že již žijí pouze s manželem či manželkou nebo dokonce sami.

Další otázka byla zaměřená na náklady za stočné po vybudování kanalizace. Respondenti měli na výběr možnosti: náklady se zvýšily, snížily nebo zůstaly na stejné úrovni.

Obrázek 9: Změna nákladů za stočné po vybudování kanalizace

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z obrázku 9 je patrné, že většině domácností se náklady na stočné po vybudování kanalizace zvýšily (78,16 %). Tři respondenti uvedli snížení nákladů a šestnácti zůstaly náklady na stejné úrovni. Jedná se o domácnosti, které byly již před vybudováním kanalizace připojeny ke kanalizaci vybudované v roce 2002. Zvýšení nákladů za stočné bylo očekávané a nevyhnutelné. Většina domácností před vybudováním kanalizace stočné neplatila a likvidaci odpadní vody řešila ve své režii. Tím pádem občané mohli své náklady minimalizovat například tím, že vypouštěly přebytečnou odpadní vodu do terénu. Po připojení na kanalizaci již tyto praktiky nejsou možné.

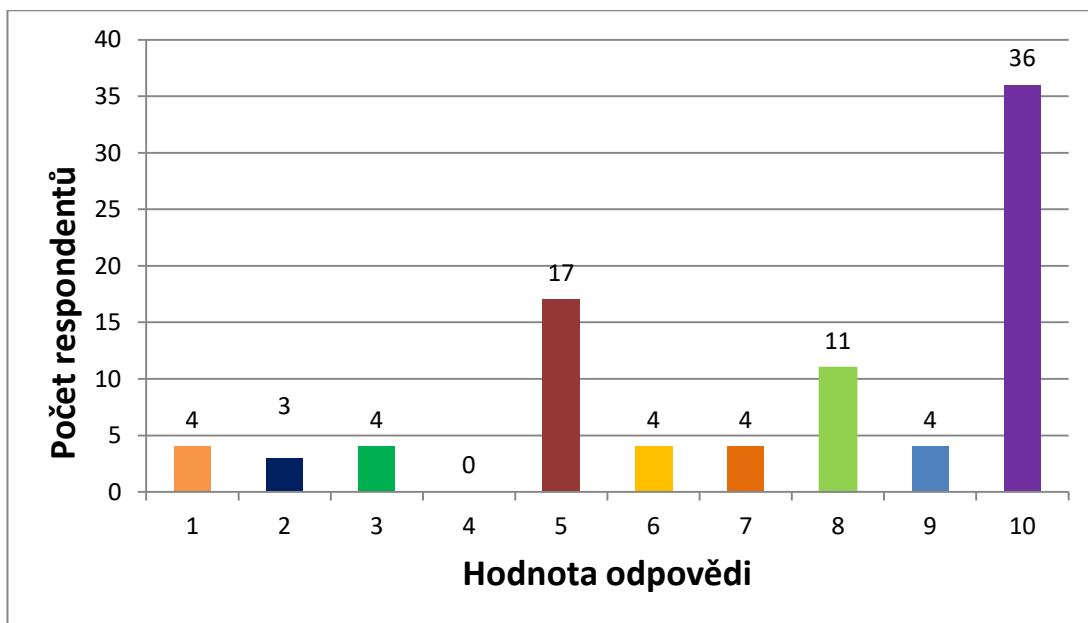
4.2.4 Vyhodnocení dotazníku – potřeba, přínos a technické provedení

V šesté otázce hodnotili respondenti, jak byla dle jejich názoru výstavba kanalizace potřebná a nutná pro rozvoj a život v obci. Na výběr byla numerická škála, kterou můžete vidět níže v tabulce 3, od 1 do 10, kde hodnota 1 znamenala, že kanalizace v obci nebyla vůbec potřebná a hodnota 10 znamenala, že kanalizace byla maximálně potřebná a nezbytná.

Tabulka 3: Hodnotící numerická škála

Nepotřebná					Maximálně potřebná				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek 10: Nutnost výstavby kanalizace pro obec

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Na obrázku 10 je patrné, že celých 41,37 % respondentů si myslí, že výstavba kanalizace byla pro obci nezbytná a maximálně potřebná. Z obrázku se dá usoudit, že většina respondentů byla spíše pro výstavbu. Občané, kteří považovali výstavbu za nepotřebnou, jsou v menšině. Z výsledků dotazníkového šetření je také patrné, že nejvíce odpůrců výstavby kanalizace v obci najdeme ve skupině obyvatel žijících v obci 21 a více let. Naopak u obyvatel žijících v obci kratší dobu panoval názor, že výstavba kanalizace byla nutná a pro rozvoj obce potřebná.

Pro přesnější vyjádření byly výsledky jednotlivých otázek tohoto typu vypočítány podle uvedeného vzorce, který vychází ze vzorce váženého aritmetického průměru:

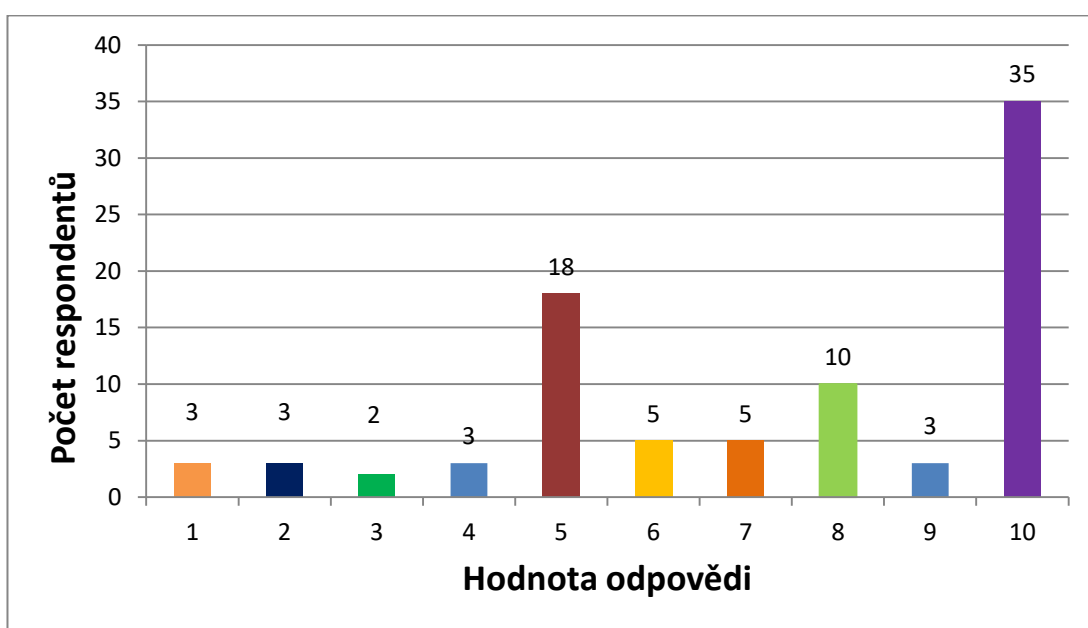
$$X = \frac{(1 * X_0) + (2 * X_1) + (3 * X_2) + (4 * X_3) + \dots + (10 * X_9)}{n}$$

- Kde:
- $X_0, X_1, X_2, \dots, X_9$ je četnost výskytu dané varianty škály (počet respondentů, kteří odpověděli danou variantu škály),
 - n celkový počet respondentů odpovídajících na danou otázku

Po dosazení do výše uvedeného vzorce vyšla u šesté otázky hodnota $X = 7,39$. Z vypočítané hodnoty vyplývá, že respondenti považovali výstavbu kanalizace za nutnou a potřebnou a většina byla pro uskutečnění projektu.

Navazující otázka číslo sedm zjišťovala opět přínos vybudování kanalizace pro obec, ale již po vybudování kanalizace a získaných zkušenostech občanů s funkčností a přínosem pro

ně osobně a také pro obec jako celek. Opět byla uvedena škála z tabulky 3. Hodnota 1 znamenala minimální přínos pro obec, hodnota 10 maximální přínos pro obec. Z obrázku 11 můžeme vyčíst, že výsledky jsou velice podobné s předchozí otázkou. Názor respondentů se takřka nezměnil. Nejvíce respondentů (40,22 %) uvedlo hodnotu 10. 20,69 % občanů uvedlo hodnotu 5 a 11,49 % uvedlo hodnotu 8. Ostatní hodnoty byly v menšině. Při pohledu na další výsledky dotazníkového šetření vyplývá, že kladněji hodnotí přínos kanalizace pro obec ekonomicky neaktivní respondenti. U ekonomicky aktivních se objevilo větší procento nespokojených občanů. V porovnání respondentů podle vzdělání se ukázalo, že většina nespokojených respondentů se vyskytuje ve skupině středoškolsky vzdělaných respondentů. U ostatních skupin převládá spokojenost s přínosem kanalizace pro rozvoj obce.

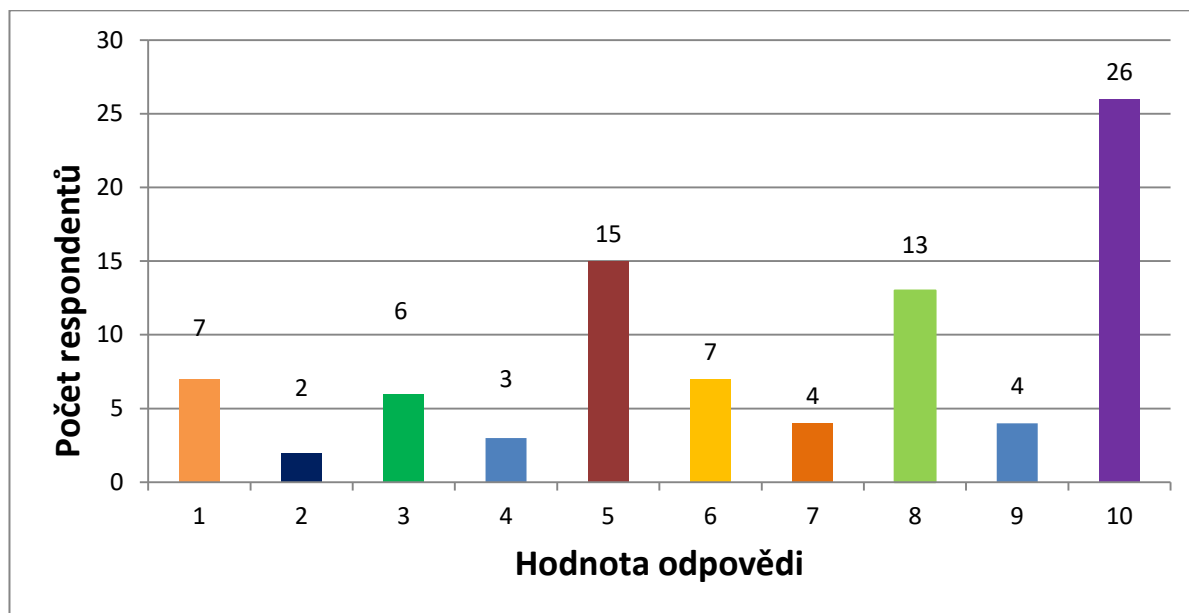
Obrázek 11: Přínos kanalizace pro obec po výstavbě

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Po dosažení hodnot do výše uvedeného vzorce vyšlo $X = 7,34$. Oproti porovnávané předchozí otázce se hodnota snížila pouze o 0,05. Výsledek potvrzuje výše uvedenou hypotézu, že názor respondentů zůstal v průměru stejný, jak před vybudováním kanalizace, tak po jejím uvedení do provozu.

V další otázce respondenti opět hodnotili na numerické škále, jak jsou spokojeni s technickým řešením kanalizace, s její realizací a funkčností pro občany. Hodnota 1 vyjadřovala maximální nespokojenost, hodnota 10 naopak maximální spokojenost. Otázka se zaměřovala na zjištění, zdali větší skupině občanů výstavba nezpůsobila problémy na pozemku či příjezdové cestě a podobně.

Jak můžeme vidět na níže uvedeném obrázku 12, nejvíce respondentů opět uvedlo hodnotu 10, tedy maximální spokojenost. 17,24 % respondentů je spokojeno průměrně. 8,05 % uvedlo, že je maximálně nespokojeno. Jeden z nespokojených respondentů uvedl v poznámkách na konci dotazníku: „Po výstavbě kanalizace chybí chodníky! Vstupuji z domu rovnou do vozovky.“

Obrázek 12: Technické řešení a funkčnost kanalizace

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

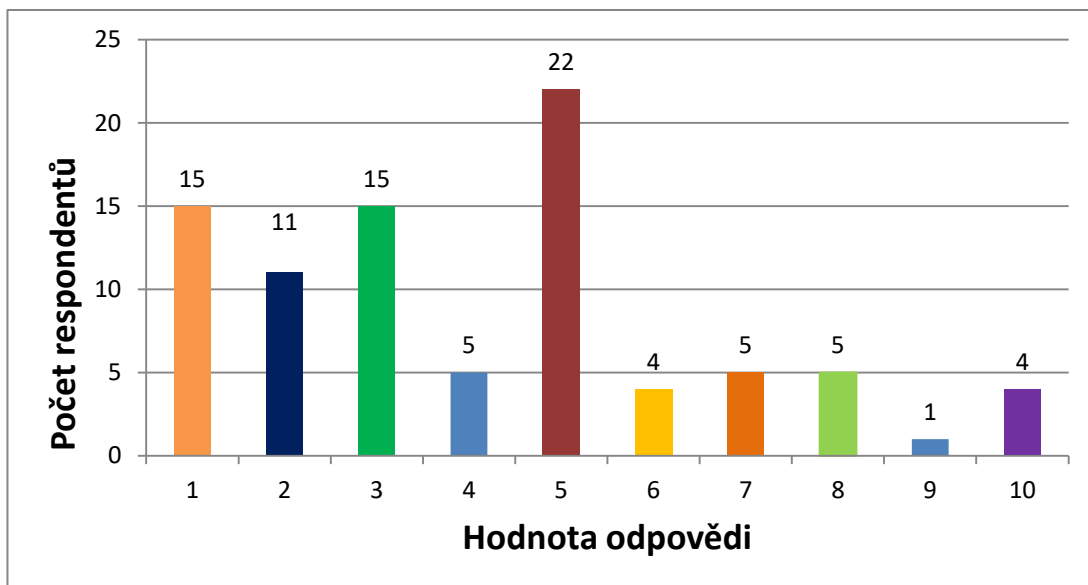
Po dosazení hodnot do výše uvedeného vzorce, vyšla hodnota X pro otázku osm, $X = 6,85$. S technickým řešením, realizací a funkčností kanalizace byli tedy respondenti nadprůměrně spokojeni.

4.2.5 Vyhodnocení dotazníku – kvalita silničních komunikací

Následující dvě otázky dotazníku se soustředily na zhodnocení kvality silničních komunikací v obci v návaznosti na vybudování kanalizace. Konkrétně, zdali se vybudováním kanalizace zlepšila či zhoršila situace v obci. Obě otázky využívaly hodnotící numerickou škálu z výše uvedené tabulky 3 a výše uvedený vzorec. Hodnota 1 znamenala silnice ve špatném stavu, hodnota 10 silnice ve výborném stavu.

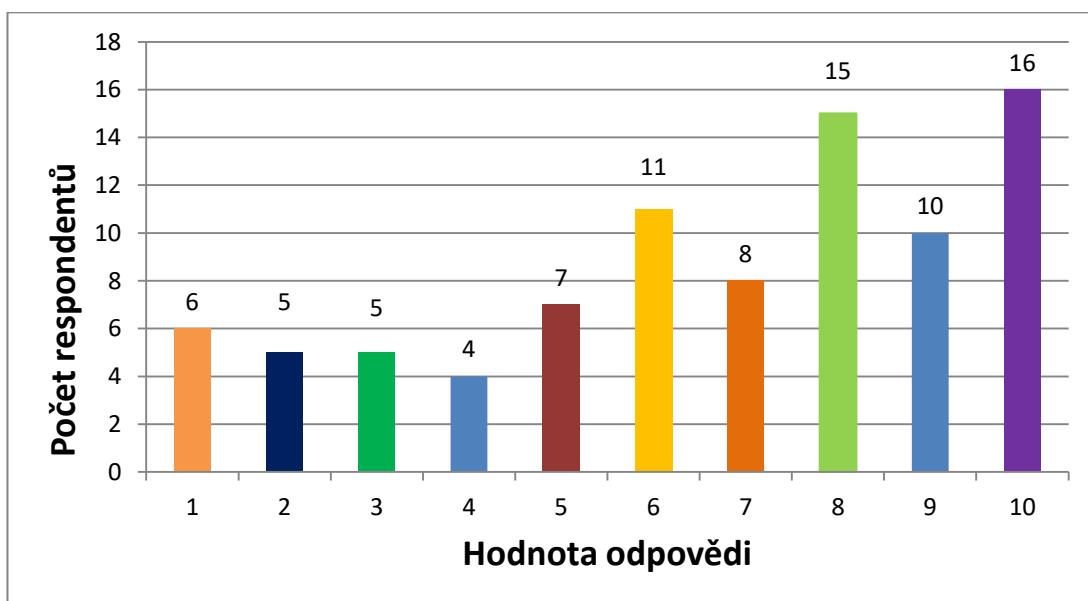
V deváté otázce měli respondenti ohodnotit kvalitu silničních komunikací v obci před výstavbou kanalizace. 25,28 % respondentů uvedlo hodnotu 5, tedy průměrnou spokojenost. Shodně 17,24 % občanů uvedlo hodnoty 3 a 1. 12,64 % uvedlo hodnotu 2. Ze zmiňovaných hodnot a z obrázku 13 můžeme vyčíst, že se stavem silničních komunikací v obci byli respondenti velmi nespokojeni. Po dosazení do vzorce, vyšla u deváté otázky hodnota

$X = 4,14$, která značí nespokojenost se silničními komunikacemi. Zajímavé srovnání nabízí pohled na odpovědi ekonomicky aktivních a neaktivních občanů. Zatímco ekonomicky aktivní občané hodnotí silnice velmi kriticky, ekonomicky neaktivní občané situaci hodnotí kladněji. Zajímavostí v odpovědích respondentů byl fakt, že 100 % respondentů s ukončenou základní školou hodnotilo stav silnic jako výborný. Z výsledků dotazníkového šetření se dá vyvodit, že čím vyšší vzdělání respondent uvedl, tím mu silnice v obci připadají v horším stavu. Rozdělení respondentů podle délky bydlení v obci u této otázky neurčilo žádný určitý trend v odpovědích. V průměru odpovídaly všechny skupiny respondentů velmi obdobně.

Obrázek 13: Silniční komunikace před výstavbou kanalizace

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Obrázek 14: Silniční komunikace po výstavbě kanalizace

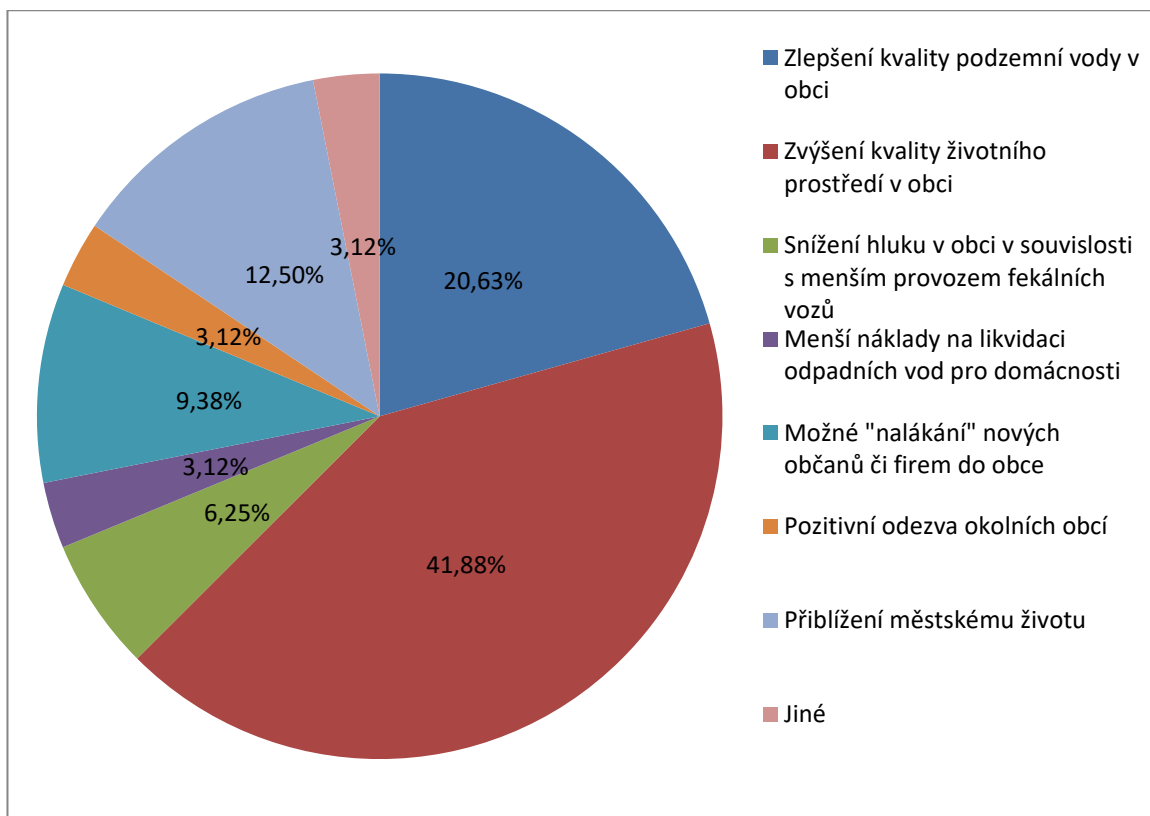
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Desátá otázka byla velmi podobná jako otázka devátá. Respondenti v ní opět odpovídali na otázku kvality silničních komunikací v obci, tentokrát se jednalo o stav komunikací po výstavbě kanalizace. Nejvíce respondentů ohodnotilo stav silnic hodnotou 10 (18,38 %), dále 17,24 % uvedlo hodnotu 8 a 12,64 % občanů ohodnotilo silnice průměrnou hodnotou 5. Z výše uvedeného obrázku 14 můžeme, v porovnání s obrázkem 13, vidět, že velká řada respondentů hodnotí velké zlepšení v kvalitě silničních komunikací v obci. Tento trend potvrzuje i výsledek po dosazení do výše uvedeného vzorce, kdy $X = 6,60$. Oproti hodnocení silničních komunikací před výstavbou kanalizace se jedná o vzestup hodnocení o 2,46 jednotky.

V porovnání skupin ekonomicky aktivních a neaktivních občanů je vidět, že ekonomicky neaktivní respondenti hodnotí stav silničních komunikací po výstavbě kanalizace mnohem kladněji než ekonomicky aktivní respondenti. Tento jev je naprosto stejný, jako u předchozí otázky. Znovu se také objevil fakt z minulé otázky, kdy všichni absolventi základní školy v řadách respondentů, hodnotí stav silnic jako bezvýhradně výborný. U této otázky se ovšem nepotvrdil trend, čím vyšší vzdělání, tím horší hodnocení silničních komunikací. Všechny ostatní skupiny respondentů podle vzdělání hodnotí stav silnic po výstavbě kanalizace velmi podobně. Žádná ze skupin se výrazně neodlišuje. V rozdělení respondentů podle délky bydlení v obci, také nelze vysledovat jednoznačné rozdíly v hodnocení silničních komunikací mezi skupinami respondentů.

4.2.6 Vyhodnocení dotazníku – pozitiva a negativa výstavby

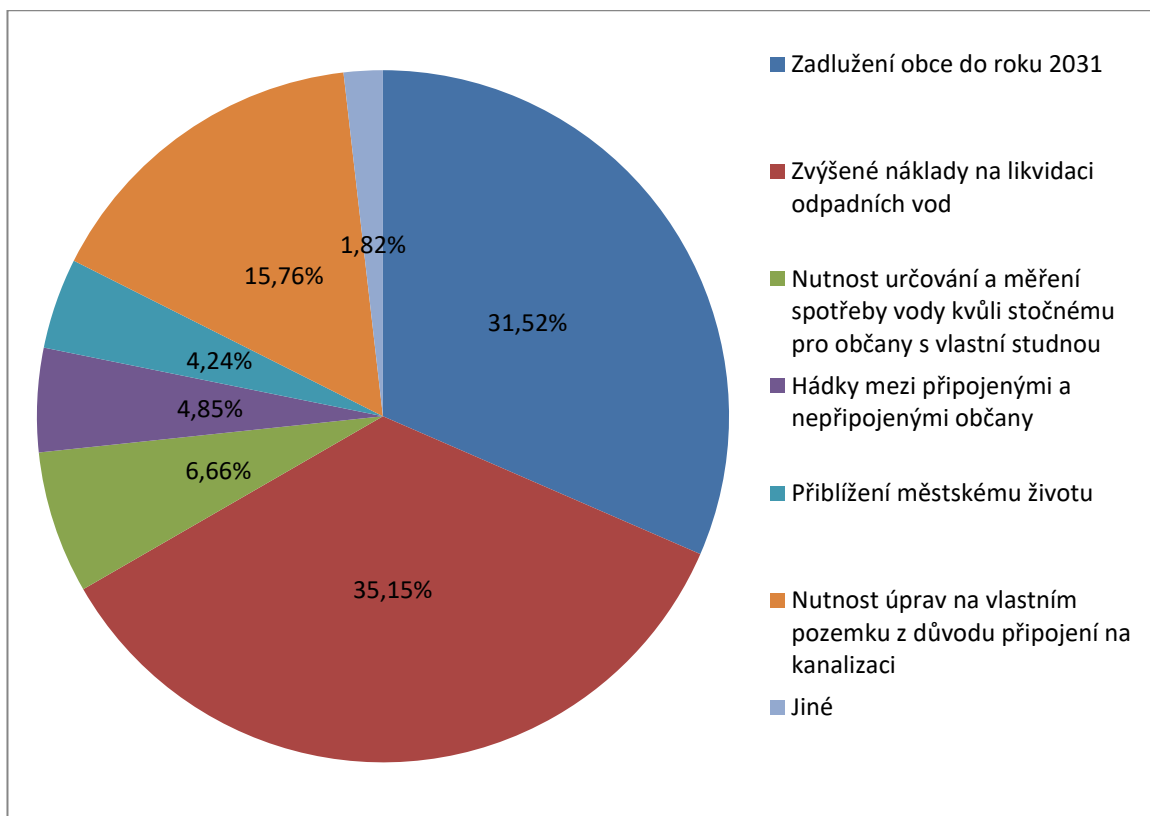
V následující jedenácté otázce respondenti vybírali konkrétní pozitiva, která dle jejich názoru přinesla výstavba kanalizace v obci. Respondenti mohli vybírat až tři pro ně nejvíce vhodné odpovědi. Proto je celkový počet odpovědí vyšší než počet respondentů. Respondenti měli také ke svým jednotlivým odpovědím rozdělit 10 bodů dle váhy jejich názoru. Bohužel na tuto doplňující otázku reagovalo minimum respondentů, a proto nelze výsledky vyhodnotit jako relevantní.

Obrázek 15: Pozitiva výstavby kanalizace

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Na obrázku 15 je znázorněno, jaká pozitiva výstavby kanalizace respondenti uvedli. Nejvyšší počet respondentů si po výstavbě kanalizace cení zvýšení kvality životního prostředí v obci (67 hlasů). Druhý nejvyšší počet respondentů (33 hlasů) oceňuje zlepšení kvality podzemní vody v obci. Další významnou odpovědí bylo možné „nalákání“ nových občanů či firem do obce (20 hlasů). 5 respondentů zaškrtnulo odpověď „Jiné“, v této kategorii se objevily názory, že kanalizace nemá žádná pozitiva, další respondent doufá ve zlepšenou hygienu v obci, protože přestalo vypouštění septiků do zahrad a polí. Další respondent hodnotí kladně méně zápachu v obci. Také se zde vyskytl názor, že výstavba kanalizace je start pro další rozvoj obce. Ve všech porovnávaných skupinách respondentů byly výsledky otázky zhruba podobné, tudíž nelze vysledovat jednoznačný trend odpovědi u určité skupiny občanů.

Obrázek 16: Negativa výstavby kanalizace

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Ve dvanácté otázce respondenti vybírali konkrétní negativa, která dle jejich názoru přinesla výstavba kanalizace. Respondenti mohli opět vybírat až tři pro ně nejvíce vhodné odpovědi. Proto je celkový počet odpovědí vyšší než počet respondentů. Respondenti měli také ke svým jednotlivým odpovědím rozdělit 10 bodů dle váhy jejich názoru. Bohužel na tuto doplňující otázku reagovalo minimum respondentů, a proto nelze výsledky vyhodnotit jako relevantní.

Z obrázku 16 vyplývá, že jako největší negativum výstavby kanalizace respondenti určili zvýšené náklady na likvidaci odpadních vod (58 hlasů), jako druhé největší negativum označili zadlužení obce do roku 2031. Třetí největší negativum bylo podle občanů nutnost upravit vlastní pozemek z důvodu připojení ke kanalizaci. 3 respondenti označili odpověď „Jiné“, kde uvedli: „zvýšený hluk a mnohá omezení v době výstavby,“ „dezolátní stav silnic v Nové vsi, nezájem obce o nápravu,“ „při opravě silnic opraveny pouze největší díry.“ Ve všech porovnávaných skupinách respondentů byly výsledky otázky zhruba podobné, tudíž nelze vysledovat jednoznačný trend odpovědi u určité skupiny občanů.

V závěru dotazníku měl každý respondent možnost vyjádřit jeho připomínky a doporučení, jak k tomuto dotazníkovému šetření, tak k rozvoji a situaci v obci celkově. Tuto možnost využili čtyři respondenti.

Respondent 1: *„Zajistit, aby všichni občané využili připojení do obecní kanalizace. Zatím tomu tak není. Z hlediska životního prostředí je to nezbytné.“*

Respondent 2: *„Navrhoval jsem řešit čištění rostlinnou čistírnou nebo jiným způsobem bližším přírodě. Sám jsem domácnost nepřipojil, protože jsme při výstavbě domu museli vybudovat vlastní domácí čistírnu odpadních vod.“*

Respondent 3: *„Zde si konšelé dělají, co chtějí! Stočné dražší než vodné!!! Platíme stočné za bazén, pití vody, zalévání kytěk a zeleniny a mytí auta, přitom tato voda nejde do kanalizace. Byl slíben procentuální odpočet?? To jsou služby obyvatelstvu?? Asi se vrátíme ke klasice.“*

Respondent 4: *„Nelíbí se mi řešení projektu – velké množství přečerpávání a na závěr kompletní přečerpávání proti spádu terénu. Vysoké náklady, nejen na provoz, ale také na údržbu. Z hlediska školního hodnocení, je to nedostatečná. Nadčasově a z hlediska budoucích generací špatné.“*

5 ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ ANALÝZY A DOPORUČENÍ PRO ROZVOJ VENKOVA VE VYBRANÉ OBLASTI

Z analýzy výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že většina občanů je spokojena s přínosem výstavby kanalizace pro rozvoj obce Zámorsk. V rámci šetření byly stanoveny dílčí cíle.

Jakou možnost likvidace odpadních vod využívali občané před výstavbou a zda se po výstavbě připojili ke kanalizaci či jakou jinou možnost likvidace využívají?

Výsledky dotazníkového šetření ukázaly, že nejvíce občanů využívalo před vybudováním kanalizace septiky a jímky. Po vybudování kanalizace se celkem 94,25 % respondentů připojilo ke kanalizaci. Podle informací od obecního úřadu je celkem v obci ke kanalizaci připojeno kolem 70 % obyvatel.

Pro obecní úřad se tedy naskýtá prostor, aby k připojení ke kanalizaci přesvědčil zbývající občany. Jako první možnost se nabízí propagace kanalizace formou reklamních letáků, kde by byly stručně popsány výhody připojení ke kanalizaci. Nevýhodou této formy propagace je neosobní přístup. Druhou možností je propagování kanalizace v obecním měsíčníku Zámorskáček. Tento postup již obec několikrát uplatnila. Třetí možností by mohly být osobní schůzky s dosud nepřipojenými občany a vysvětlení výhod a pozitiv kanalizace. Nevýhodou této varianty by byla časová náročnost a složité domlouvání schůzek s občany.

Jestli se po vybudování kanalizace domácnostem zvýšily náklady na stočné a kolik domácnosti ročně průměrně zaplatí za odvod odpadních vod?

Většina respondentů odpověděla, že jejich roční náklady na stočné se pohybují mezi 0,- až 3 000,- Kč a 3 001,- až 6 000,- Kč. Jen malé procento občanů má vyšší spotřebu vody. Zhruba 80 % respondentů uvedlo, že se jim náklady na stočné po vybudování kanalizace zvýšily, pouze 3 občané odpověděli, že se jim náklady snížily. 16 občanů zaškrtnulo možnost, že se jim náklady nezměnily, jednalo se o domácnosti, které již byly připojeny ke kanalizaci vybudované v roce 2002. Zvýšení stočného byl očekávaný jev spojený s výstavbou kanalizace. Občané byli předem informováni a na tuto skutečnost připravováni.

Řešením, jak částečně snížit náklady za stočné, by mohla být větší informovanost občanů ohledně možnosti odpočtu ze stočného při spotřebě vody spotřebované bez vypouštění do kanalizace. Jedná se například o vodu spotřebovanou při zalévání, mytí aut apod. Pro obec se opět nabízí řešení poskytnout informace pomocí letáků do schránek občanů, další možnosti

může být sdělení informací pomocí webových stránek obce nebo zveřejnění článku v obecním měsíčníku. Při uplatnění odpočtu by se domácnostem částečně kompenzovaly zvýšené náklady po vybudování kanalizace.

Jak občané hodnotí potřebu, přínos a technické řešení výstavby kanalizace pro rozvoj obce?

Přes 41 % občanů odpovědělo, že výstavba kanalizace byla pro obec maximálně potřebná. Naopak respondenti, kteří si myslí, že kanalizace pro obec nebyla vůbec potřebná, jsou v naprosté menšině. Téměř stejně vyznělo hodnocení přínosu pro obec po vybudování kanalizace. Většina respondentů nezměnilo názor a většina zůstala u hodnocení, že kanalizace je pro obec přínosem. V otázce na spokojenost s technickým řešením nejvíce, téměř 30 % občanů odpovědělo, že jsou maximálně spokojeni. U této otázky však 18 respondentů uvedlo, že nejsou spokojeni, sedm z nich bylo hrubě nespokojeno. V poznámkách na konci dotazníku shodně uváděli, že stav silničních komunikací v obci je v žalostném stavu. Několik respondentů také uvedlo, že po vybudování kanalizace nebyla dořešena situace před jejich domem a například vstupují ze svého pozemku přímo do vozovky, jelikož na komunikaci chybí chodník.

Možným řešením by pro obecní úřad mohlo být hlášení v rozhlase, ve kterém by zazněla informace, že každý občan, který je nespokojen se stavem příjezdové cesty ke svému domu (a z tohoto důvodu je ohrožován na zdraví či životě) se může obrátit na obecní úřad, který bude jeho připomínku v dohledné době řešit. Každý občan obce by tak měl možnost se vyjádřit k situaci okolo svého pozemku, posouzení a řešení situace by poté již náleželo na obecním úřadě.

Jestli se po výstavbě kanalizace zlepšila kvalita silničních komunikací v obci?

Valná většina respondentů uvedla, že se kvalita silničních komunikací v obci po výstavbě kanalizace zlepšila. Dle výše uvedeného vzorce v kapitole 4 se celkem silniční komunikace zkvalitnily o 2,46 jednotky, což znamená, že u respondentů panuje významná spokojenost se zlepšením kvality silničních komunikací po výstavbě kanalizace. Zatímco stav před výstavbou kanalizace hodnotí respondenti hluboce podprůměrně, po výstavbě kanalizace naopak spíše nadprůměrně. Stále si však zhruba 30 % občanů myslí, že silnice v obci jsou průměrné či dokonce nevyhovující.

Možným řešením této situace by mohlo být vytipování nejméně vyhovujících silničních komunikací v obci pomocí dotazníku, který by byl rozdáván do schránek občanů. Druhou možností vytipování nevyhovujících oblastí by mohla být anketa na webových stránkách, kde

by občané měli možnost zaškrtnout konkrétní oblasti obce, kde si myslí, že je nejhorší situace a nejvíce rozbité či poškozené komunikace. Následné vyhodnocení a řešení situace by již opět náleželo městskému úřadu, který by nejvíce označovaná místa sám osobně ohodnotil a následně přikročil k dalšímu praktickému řešení.

Jaká jsou konkrétní pozitiva výstavby kanalizace v obci?

Více jak 41 % občanů vidí největší pozitivum výstavby kanalizace ve zvýšení kvality životního prostředí v obci. Respondenti oceňují, že skončilo vypouštění odpadní vody do přírody, čímž se sníží zápach, který se často šířil až k okolním domům. Na tuto skutečnost navazuje druhé nejvýše hodnocené pozitivum – zvýšení kvality podzemní vody v obci (více jak 20 % občanů). Třetím nejvýše hodnoceným pozitivem bylo vyhodnoceno „možnost nalákání nových občanů či firem do obce“.

Výše uvedeného třetího pozitiva by reálně obecní úřad mohl využít. Pokud by obec měla zájem na spolupráci s okolními firmami, je vybudování kanalizace velkým plusem, kterým obec může disponovat oproti obcím bez kanalizace. Pro větší povědomí o obci by bylo možné například napsat informační článek o obci se zmínkou o kanalizaci a výhodách usídlení firmy právě v Zámrsku. Článek následně nechat otisknout v krajských novinách či dalších nejčtenějších denících.

Jaká jsou konkrétní negativa výstavby kanalizace v obci?

Přes 35 % respondentů označilo za největší negativum výstavby kanalizace zvýšené náklady na likvidaci odpadních vod. Možnost řešení tohoto problému již bylo navrženo ve výše uvedeném textu. Jako druhé největší negativum občané označili zadlužení obce do roku 2031. Třetím nejvíce označovaným bodem byla nutnost úprav na vlastním pozemku z důvodu výstavby kanalizace. Ani jeden z těchto dvou uvedených negativ nemohla, a nemůže obec ovlivnit. Pokud obec výstavbu kanalizace schválila, úvěr na část nákladů byl nutný. I další uvedené negativum: „hádky mezi připojenými a nepřipojenými občany“ bylo již řešeno v textu uvedeném výše. Z objektivního hlediska lze konstatovat, že výstavba kanalizace měla pro obec mnohem více reálných pozitiv než negativ.

ZÁVĚR

Cílem práce s názvem „Venkov a podpora jeho rozvoje v ČR“ bylo charakterizovat jednotlivé nástroje pro podporu venkova. Analyzovat využití nástrojů pro podporu venkova a zhodnotit dopad nástrojů na rozvoj venkova. Pro konkrétní analyzování byla vybrána obec z Pardubického kraje s názvem Zámorsk.

První kapitola byla věnována charakteristice pojmu venkov. Dále zde byly popsány venkovské regiony a představeny možnosti rozvoje venkova.

V následující kapitole byly podrobně popsány nástroje pro podporu venkova. Bylo vymezeno jejich členění a každý nástroj rozvoje venkova byl podrobně popsán a charakterizován.

V kapitole s názvem „Využití nástrojů rozvoje v obci Zámorsk“ bylo podrobně popsáno využití výše uvedených nástrojů rozvoje v obci Zámorsk. V kapitole jsou nejprve uvedeny obecné informace o obci Zámorsk, které byly využity také v dalších dvou kapitolách bakalářské práce. Dále je zde popisováno, jaké konkrétní nástroje rozvoje obec využila na jaké konkrétní projekty rozvoje.

Čtvrtá kapitola byla věnována analýze přínosů výstavby kanalizace v obci Zámorsk. K analýze bylo využito dotazníkové šetření, kterého se zúčastnilo 87 respondentů. Výsledky dotazníkového šetření byly interpretovány pomocí procentního vyjádření, absolutních četností a znázorněny pomocí grafického aparátu. Z analýzy bylo zjištěno, že většina obyvatel obce je spokojena s přínosem kanalizace pro rozvoj obce. Potvrzuje to vypočítaná hodnota přínosu 7,34 jednotky (hodnota 1 značila žádný přínos pro obec, hodnota 10 maximální přínos pro obec).

V poslední kapitole bylo provedeno zhodnocení výsledků empirické části práce a bylo zde doporučeno několik možností pro další rozvoj obce. Na základě vyhodnocených dotazníků bylo navrženo několik možností rozvoje: propagace připojení domácností ke kanalizaci pro zvýšení procenta připojených domácností a předcházení konfliktů mezi připojenými a nepřipojenými občany, zvýšené informování občanů o možnostech získání odpočtu ze stočného při spotřebě vody spotřebované bez vypouštění do kanalizace, čímž by se částečně eliminovalo největší negativum uváděné občany, zvýšené náklady na likvidaci odpadních vod, v neposlední řadě bylo navrženo dotazníkové či jiné šetření pro zjištění nejvíce poškozených míst na silničních komunikacích a jejich následné řešení a oprava.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] SVOBODOVÁ, H., KONEČNÝ, O., BINEK, J., CHABIČOVSKÁ, K., HOLEČEK, J., GALVASOVÁ, I., VĚŽNÍK, A., HYNEK, A. *Synergie ve venkovském prostoru*. 1. vyd. Brno: GaREP, spol. s r.o., 2011. 114 s. ISBN 978-80-904308-8-4.
- [2] BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., CHABIČOVSKÁ, K., HOLEČEK, J., GALVASOVÁ, I., MARTÉNEK, J. *Synergie ve venkovském prostoru – Paradoxy rozvoje venkova*. 1. vyd. Brno: GaREP, spol. s r.o., 2011. 64 s. ISBN 978-80-904308-6-0.
- [3] MAJEROVÁ, V., HEROVÁ, I. *Český venkov 2008: proměny venkova*. Praha: Česká zemědělská univerzita, c2009. ISBN 978-80-213-1911-0.
- [4] STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-588-2.
- [5] BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace*. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0384-5.
- [6] HUDEČKOVÁ, H., LOŠŤÁK, M., ŠEVČÍKOVÁ, A. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2006. 193 s. ISBN 80-213-1413-3.
- [7] BINEK, J. *Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje venkova*. Brno: GaREP, 2009. ISBN 978-80-904308-0-8
- [8] Nástroje rozvoje venkova. *Metodická podpora rozvoje venkova* [online]. [cit. 2016-05-09]. Dostupné z: <http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/nastroje-venkov.html>
- [9] Zemědělství. *Evropská unie* [online]. [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: http://europa.eu/pol/agr/index_cs.htm
- [10] EAgrí. *Strategie resortu ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030*. [online]. [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/460683/_460659_683669_Strategie_resortu_ministerstva_zemedelstvi_s_vyhledem_do_2030.pdf
- [11] EAgrí. *Program rozvoje venkova 2014-2020*. [online]. [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/>

- [12] Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Slovník pojmů*. [online]. [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: [http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/E/Evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova-\(EAFRD](http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/E/Evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova-(EAFRD)
- [13] KOZEL, R. *Moderní marketingový výzkum*. Praha: Grada Publishing, 2006. 277 s. ISBN 9788024709666.
- [14] KOZEL, R., MYNÁŘOVÁ, L., SVOBODOVÁ, H. *Moderní metody a techniky marketingového výzkumu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. 304 s. ISBN 978-80-247-3527-6.
- [15] PRAVEC, F. *Stanovisko projektanta pro ZVO: Kanalizace Zámrsk - Janovičky*. Suchá Lhota, 2015.
- [16] TVRZNÍKOVÁ, Z. *Zpráva k finanční analýze: Kanalizace Zámrsk - Janovičky*. Zámrsk, 2016.
- [17] TVRZNÍKOVÁ, Z. *Připojení ke kanalizaci Zámrsk - Janovičky*. Zámrsťáček. 2017, 13.(1/2017), 2-3.
- [18] Česká geografická společnost. *Jak přistupovat k rozvoji venkova*. [online]. 2015 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z: <http://geography.cz/wp-content/uploads/2015/02/Perl%C3%ADn-venkov-2015.pdf>
- [19] Regionální informační servis. *Zámrsk*. [online]. 2017 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?zuj=581224&zsj=324531>
- [20] Obec Zámrsk. *Úřední deska: obec plná zeleně*. [online]. 2017 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z: <http://www.zamrsk.cz/uredni-deska>
- [21] URBÁŠKOVÁ, H. *Udržitelný rozvoj venkova*. Vyd. 2. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2013. ISBN 978-80-7204-859-5.
- [22] HORÁKOVÁ, H, a FIALOVÁ, D. *Transformace venkova: turismus jako forma rozvoje*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-537-1.
- [23] Český statistický úřad. *V českých městech žijí skoro tři čtvrtiny obyvatelstva*. [online]. 2012 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/20555415/1804120426_27.pdf/d216b1ce-ec0d-48c5-bff1-7124f5a925a7?version=1.0
- [24] Quanda. *6 kroků, jak vytvořit dotazník*. [online]. 2017 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z: <https://www.quanda.cz/blog/online-dotazniky/jak-vytvorit-dotaznik>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A Dotazník

Příloha A Dotazník pro občany obce Zámorsk

Žádost o vyplnění dotazníku – výstavba kanalizace

Vážené respondentky, vážení respondenti,

obracím se na Vás s žádostí o vyplnění dotazníku, který poslouží jako podklad pro bakalářskou práci na téma „Venkov a podpora jeho rozvoje v ČR“. Cílem dotazníku je zjistit skutečná pozitiva a negativa projektu výstavby kanalizace Zámorsk – Janovičky pro občany obce.

Dovoluji si Vás požádat o co nejpřesnější vyplnění dotazníku. Účast ve výzkumu je anonymní, výsledky budou použity pouze pro bakalářskou práci a nebudou dále distribuovány. Obecní úřad je s dotazníkovým šetřením seznámen a nemá námítky proti jeho uskutečnění. Dotazník není iniciativou obecního úřadu a nebude mít vliv na chod obce. Vyplnění dotazníku Vám bude trvat maximálně 10 minut.

Správné odpovědi zakroužkujte. V otázkách, kde odpovědi znázorňuje škála, označte kroužkem příslušný stupeň odpovídající Vaší odpovědi. U všech odpovědí uvádí číslo 1 hodnotu nejnižší a 10 hodnotu nejvyšší (např. při maximální spokojenosti zakroužkujete hodnotu 10). U otázek, kde je možno zakroužkovat odpovědi tři, rozdělte mezi Vámi zvolenými odpověďmi 10 bodů podle důležitosti, která vychází z Vašeho osobního názoru.

Předem děkuji za spolupráci.

Jakub Knytl - student Fakulty ekonomicko - správní Univerzity Pardubice.

VYZVEDNUTÍ DOTAZNÍKŮ PROVEDU OSOBNĚ V NEDĚLI 4. ČERVNA 2017

MEZI 16h a 19h – Pokud nebudete v tuto dobu doma, předejte prosím vyplněný dotazník například sousedům. Mnohokrát děkuji.

Informace o projektu – výstavba kanalizace v obci Zámrsk – Janovičky

Projekt řešil výstavbu kanalizace v obci Zámrsk včetně místní části Janovičky. Odpadní vody jsou z Janoviček přečerpávány do Zámrsku a odtud dále na ČOV Vysoké Mýto, která byla rozšířena a intenzifikována v roce 2003. Kanalizace v obci je řešena jako kombinace tlakové a gravitační.

Cílem záměru bylo konečné řešení odpadních vod obce Zámrsk na úrovni současné dostupné technologie čištění odpadních vod tak, aby byla u produkovaných odpadních vod v obci zajištěna dosažitelná ochrana životního prostředí. Odvodem na moderní čistírnu je zabezpečeno zneškodňování odpadních vod v souladu se zákonnými požadavky na čištění městských odpadních vod a dochází ke snížení znečišťování povrchových vod. Celkové výdaje na projekt byly: 55 453 387,- Kč. Financování projektu probíhalo formou dotací, z vlastních zdrojů a také formou úvěru od České spořitelny, který činil 11 063 356,- Kč. Obec ročně splácí 968 760,- Kč a úvěr bude splácet do konce roku 2031.

DOTAZNÍK PRO OBČANY OBCE ZÁMRSK

- 1) **Uved'te, jakou možnost likvidace odpadních vod jste využíval(a) před vybudováním obecní kanalizace?**
- a. Jímka s přepadem a odvodem do terénu
 - b. Vyvážená vodotěsná bezodtoková jímka
 - c. Septik
 - d. Vlastní čistírna odpadních vod
 - e. Napojení na kanalizaci vybudovanou v roce 2002
 - f. Jiné (vypište):
- 2) **Uved'te, jakou možnost likvidace odpadních vod využíváte v současné době po realizaci projektu výstavby kanalizace? Při zaškrtnutí možnosti b., uveďte, kolikrát ročně musíte jímku vyvážet.**
- a. Připojení na vybudovanou kanalizaci
 - b. Vyvážená vodotěsná bezodtoková jímkax ročně (doplňte)
 - c. Vlastní čistírna odpadních vod
 - d. Jiné (vypište):
- 3) **Jaká je průměrná roční spotřeba vody ve Vaší domácnosti?**
- a. 0 – 50 m³
 - b. 51 – 100 m³
 - c. 101 – 150 m³
 - d. 151 – 200 m³
 - e. 201 – 250 m³
 - f. 251 m³ a více
- 4) **Kolik v současné době Vaše domácnost zaplatí ročně za odvod odpadní vody? (Konkrétní částka za stočné či vyvážení jímky, provoz vlastní čistírny apod. na Vaši domácnost).**
- a. 0 – 3.000 Kč
 - b. 3.001 – 6.000 Kč
 - c. 6.001 – 9.000 Kč
 - d. 9.001 – 12.000 Kč
 - e. 12.001 – 15.000 Kč
 - f. 15.001 Kč a více

5) Náklady na stočné se ve Vaší domácnosti po vybudování kanalizace...

- a. Zvýšily
- b. Snížily
- c. Zůstaly na stejné úrovni

6) Byla podle Vás pro obec výstavba kanalizace nutná a potřebná? Zakroužkujte na stupnici od 1 do 10 (1 – nebyla vůbec potřebná, 10 – byla maximálně potřebná).

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

7) Jak po vybudování kanalizace hodnotíte její přínos pro obec? Zakroužkujte na stupnici od 1 do 10 (1 – minimálně přínosná, 10 – maximálně přínosná).

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

8) Ohodnoťte, jak jste spokojen(a) s technickým řešením výstavby kanalizace, s její realizací a funkčností pro občany? Zakroužkujte na stupnici od 1 do 10 (1 – nejsem vůbec spokojen(a), 10 – jsem maximálně spokojen(a)).

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

9) Ohodnoťte kvalitu silničních komunikací před výstavbou kanalizace v obci. Zakroužkujte na stupnici od 1 do 10 (1 – ve špatném stavu, 10 – ve výborném stavu).

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

10) Ohodnoťte kvalitu silničních komunikací po výstavbě kanalizace v obci. Zakroužkujte na stupnici od 1 do 10 (1 – ve špatném stavu, 10 – ve výborném stavu).

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

11) Zakroužkujte konkrétní pozitiva, která přinesla výstavba kanalizace v obci, dle Vašeho názoru. *Zakroužkujte 1 až 3 odpovědi, poté mezi Vaše odpovědi rozdělte 10 bodů podle váhy Vašeho názoru (vypište počet bodů vedle zakroužkovaných odpovědí).*

- a. Zlepšení kvality podzemní vody v obci
- b. Zvýšení kvality životního prostředí v obci
- c. Snížení hluku v obci v souvislosti s menším provozem fekálních vozů
- d. Menší náklady na likvidaci odpadních vod pro domácnosti
- e. Možné „nalákání“ nových občanů či firem do obce
- f. Pozitivní odezva okolních obcí
- g. Přiblížení městskému životu
- h. Jiné (vypište):

12) Zakroužkujte konkrétní negativa, která přinesla výstavba kanalizace v obci, dle Vašeho názoru. *Zakroužkujte 1 až 3 odpovědi, poté mezi Vaše odpovědi rozdělte 10 bodů podle váhy Vašeho názoru (vypište počet bodů vedle zakroužkovaných odpovědí).*

- a. Zadlužení obce do roku 2031
- b. Zvýšené náklady na likvidaci odpadních vod pro domácnosti
- c. Nutnost určování a měření spotřeby vody kvůli stočnému pro občany s vlastní studnou
- d. Hádky mezi připojenými a nepřipojenými občany na kanalizaci
- e. Přiblížení městskému životu
- f. Nutnost úprav na vlastním pozemku z důvodu připojení na kanalizaci
- g. Jiné (vypište):

13) Jaké je Vaše pohlaví?

- a. Muž
- b. Žena

14) Jste ekonomicky aktivní?

- a. Ano
- b. Ne

15) Jak dlouho bydlíte v obci Zámorsk?

- a. 0 až 5 let
- b. 6 až 10 let
- c. 11 až 20 let
- d. 21 a více let
- e. Nejsem stálým občanem

16) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a. ZŠ
- b. Odborné učiliště
- c. SŠ
- d. VOŠ
- e. VŠ
- f. Jiné (uved'te):

17) Jaké je místo výkonu Vaší práce?

- a. V místě bydliště
- b. V okolních obcích či městech
- c. V krajském městě
- d. V hlavním městě Praha
- e. V zahraničí
- f. Jiné (uved'te):

18) Jaký je obvykle Váš čas strávený v místě bydliště?

- a. Pravidelně celý den
- b. Podstatná část dne
- c. Menší část dne
- d. V místě bydliště netrávím čas
- e. Jiné (vypište):

Vážená respondentko, vážený respondentě,

pokud máte zájem, zde je prostor pro Vaše náměty, připomínky či souhrnné hodnocení dotazníku.

Pokud máte i další náměty, připomínky či návrhy, kontaktujte mě na e-mailové adrese: či na telefonním čísle:

Velice Vám děkuji za Váš čas, který jste strávili vyplněním dotazníku.

S přáním hezkého dne

Jakub Knytl